

NEMOGOČE JE ZMAGATI IN HKRATI PREŽIVETI

PODVODNEMU LADJEVJU SE JE PRIDRUŽILA SE ENA JEDRSKA PODMORNICA: mir temelji na medsebojnem strahu

Robert F. McNamara, nekoč predsednik Forda, sedaj predsednik Svetovne banke, je bil od leta 1961 do 1968 obrambni minister Združenih držav Amerike in je delal s predsednikom Kennedyjem in predsednikom Johnsonom v dokaj kritičnih časih (poskus invazije na Kubo v Prašičjem zalivu, potem kriza zaradi sovjetskih raket na Kubi, ameriška intervencija v Dominikanski republiki, berlinska kriza, vietnamska vojna) in je imel – in še ima – svoje poglede na svet, na varnost na svetu, na vojno in mir, predvsem pa na vlogo »super sil« in njihovo globalno politiko. Sedaj, ko se je umaknil iz Pentagona, je priobčil svoje misli o teh problemih. Iz teh misli – objavljamo jih deloma v povzetku, deloma dobesedno – je moč razbrati temelje in izhodišča obrambne in napadalne politike ZDA in, seveda, posredno – ker gre pač za politiko odnosov med dvema »super silama« – tudi tovrstne politike Sovjetske zveze. Razvidno je bistvo sedanjega sožitja med obema velesilama, sožitja, ki temelji na »ravnotežu strahu«, ki po eni strani izključuje medsebojni spopad, po drugi pa jima omogoča velesilsko in blokovo politiko proti tretjim, manjšim državam in narodom, politiko sile in nasilja, polno velikih in majhnih vojn in spopadov. Mogoče najbolj zračilno za to politiko je McNamarovo namigovanje, da bi morali »super sili« pretrgati sedanji začarani krog oboroževalne tekme in se meniti in dogovoriti med seboj, seveda vselej na račun tretjih. Ker se ameriška in sovjetska medsebojna politika ni bistveno spremenila po odhodu McNamare, je to izpovedovanje nekdanjega obrambnega ministra še toliko pomembnejše.

Človek že dvajset let živi v atomski dobi, vedeti pa mora, da bodo tudi vse prihodnje dobe atomske, če je sploh mogoče upati na prihodnost. Zaradi nenehne nevarnosti atomskega poloma McNamara postavlja osnovna načela ameriške strategije. Po njegovem mnenju naj bi bila strategija ZDA zasnovana tako, da bi preprečila odkrit jedrski napad na ameriško ozemlje. Če pa bi bile ZDA napadene, potem morajo biti tako močne, da bodo vrnile udarec sovražniku ali več sovražnikom, čeprav bodo same presenečene. Temu McNamara pravi rušilna moč, in je po njegovem bistvo vse zamislil o svarilni moči ZDA. Morebitni napadalec naj bi se zavedal, da je rušilna moč ZDA nekaj konkretnega in da so jo ZDA tudi pripravljene kadarkoli uporabiti. Pri graditvi svoje rušilne moči morajo ZDA računati s močjo in namerami morebitnega napadalca. Varnost je odvisna od tega, da ZDA resno računajo z najhujšim in da imajo dovolj moči za odgovor na napad. Amerika naj bi bila sposobna prenesti vso težo jedrskega napada, potem pa bi morala še tako hudo prizadeti napadalca, da njegova družba ne bi bila nič več vitalna. Tako naj bi nasprotnik še pred napadom vedel, da jedrska vojna ne bi uničila samo njegove vojske, marveč tudi njegovo družbo. Pomemben je tudi drugi dejavnik: ZDA naj bi imele dovolj moči za prvi udarec. Pri tem ne gre samo za to, da naj ima država dovolj moči za prvi napad na nasprotnika, marveč tudi toliko, da napadeni sili onemogoči drugi udarec, meni McNamara. ZDA si nikdar ne bi smele dovoliti tolikšne slabosti, da ne bi smogle prvega udarca, ali da bi bila pobuda pri

tem v rokah nasprotnika. Če bi bilo tako, bi bila varnost ZDA nenehno ogrožena, neuporabna pa bi bila tudi vsa svarilna moč ameriškega jedrskega arzenala.

McNamara sicer meni, da ZDA dandanes niso v takšni nevarnosti in da tudi ne bodo. Ameriške ofenzivne strateške sile so ogromne: 1000 raket Minuteman (s sistemom za izstrelitev raket) pod zemljo, 41 podmornic Polaris (s 686 raketami), katerih večina nenehno pluje v globinah morja, pa približno 600 bombnikov, katerih 40 odstotkov je nenehno v pripravljenosti.

Samo sile v stalni pripravljenosti imajo več kot 2300 bomb, katerih vsaka ima razdaljno moč milijon ton tritola. Stiri sto takšnih bomb bi uničile več kot tretjino prebivalstva Sovjetske zveze in več kot polovico industrije. Tehnična sredstva te sile presegajo obrambno moč ZSSR.

Seveda ima tudi Sovjetska zveza mogočen jedrski arzenal, vendar pa ne more prva udariti po ZDA, pravi McNamara in dodaja, da SZ tudi v prihodnosti ne more zbrati tolikšne moči. To pa samo zato, ker so ZDA nenehno v pripravljenosti in ker ne bodo nikoli dovolile, da bi se njihova rušilna moč tako zmanjšala, da bi Sovjetska zveza lahko prva udarila.

Na vprašanje, ali si Sovjetska zveza prizadeva zbrati tolikšno moč, da bi lahko prva napadla ZDA, si McNamara odgovarja, da dokončnega odgovora ni lahko dati, vendar meni, da je negativen. Sicer pa je takšno vprašanje po njegovem mnenju drugotnega pomena: naj si Sovjetska zveza še tako prizadeva krepiti svoje moči, ZDA bodo zmerom pred njo in njihova ru-

NADALJEVANJE NA 6. STRANI

uredniška sporočila

30. oktobra 1968

Ob zaključku olimpijskih iger v Mexicu so športni dogodki in posebno še naše olimpijske medalje v ospredju zanimanja. Pristavimo še mi naš lonček in opozorimo naše bralce, da je olimpiada občutno vplivala na razpored najboljših slovenskih športnikov po letošnjem ocenjevanju športnih novinarjev za visoka priznanja: zlato, srebrno in bronasto plaketo Branka Zihnerla. Naš tehnik bo letos že desetič podelil te plakete. Slavnostna prireditel bo 27. novembra v Kranju, kjer bomo v kinu Center predstavili Kranjčanom slovenske olimpijce.

V zadnji številki smo z naslovom GENERALIKA AMERIKANOV – JE ZDAJ NA POTEZI SOVJETSKE ZVEZE? »izzvali« sovjetske kozmonavte, vendar so nas razveselili prepozno v prejšnjem tednu, da bi jih še utegnili uvrstiti v to številko. Zato vam obljublamo za prihodnji teden več o sovjetskem vesoljskem programu, boljše povedano, o govoricah o njem.

V današnji Tedenski tribuni vas še posebno opozarjamo na drugi del članka »Kdor hišo gradi, naj dolgo živi (II)«, na članek »Konec sladkega življenja Manfreda Janiča«, ki bo zanimal še posebno Celjane, na »Jackie Onassis in žalujoče ostale«, mlade in neizkušene starše pa na začetek serije, ki vam jo predstavljamo s prvim nadaljevanjem »Od kod prihajajo štokrlije«.

PREBIVALCI VRANSKEGA, POZOR!

To pot bo obiskalo leteče uredništvo vaš kraj. V četrtek, 31. oktobra vas bo od 16. do 19. ure v gostišču Ludvika Stancerja »GOSTILNA PRI MOSTU« pričakovala naša novinarka Bernarda Rakovec. Zanimalo jo bo vse, kar boste vedeli povedati zanimivega, kritičnega in žalostnega o sebi in o svojem kraju.

V četrtek torej na svidenje na Vranskem!

Izdaja in tiska CP »DELO« v Ljubljani – glavni in odgovorni urednik Zoran Jerin – Uredništvo: Ljubljana, Tomšičeva 3/II, p.p. 150-III, tel.: 23-522 do 23-526. Kolportaža za Ljubljano: Ljubljana, Šubičeva ulica 1, telefon 22-575, kolportaža za zunanje prodajalce: Ljubljana, Titova c. 57, telefon 318-997. Naročniški oddelki: Ljubljana, Titova cesta 57, telefon 311-587. Naročnine: celoletna 48 N din, polletna 24, četrtletna 12, mesečna 4 N din. Za tujino, plačana v Jugoslaviji: celoletna 96 N din, mesečna 8 N din; plačana v tujini – na KB Ljubljana, Bežigrad SDK-501-1-167/2 – celoletna naročnina v USA dolarjih: 7,70, v britanskih funtih: 3 funte 4 šillinge, v zahodnonemških markah: 31 mark, v švedskih kronah: 40 kron, v italijanskih lirah: 4800 lir – Oglasi oddelki: Ljubljana, Šubičeva ulica 1, telefon 21-896. Številka žiro računa SDK 501-1-167/2. Rokopisov ne vračamo.

ZAUPAJ SE MI!

Najprej se moram zahvaliti vam, draga Helena, da ste objavili pismo, ki sem vam ga pisala pred nekaj meseci.

Lepo vas prosim, objavite v TT zahvalo orodjarjem kranjske Iskre za tako humano dejanje. Ne morete si misliti, kako sem bila vesela. Njihove vrstice sem prebrala ravno takrat, ko ni bilo niti dinarja pri hiši – razen izposojenega. Le malo pred tistim, ko je pismo prinesel časopis, sem prosila sosedo, če bi mi dala malo masti za zabeli, potem pa vidim, da me čaka denar.

Se enkrat vas prav prisrčno prosim, objavite za tako plemenito dejanje zahvalo neznanim orodjarjem.

MARIJA LAJH
Dolga gora 50
Ponikva pri Grobelnem

KRVODAJALCI PIŠEJO

Z ozirom na karikaturu, objavljeno 2. 10. t. l., je bila ogorčena tudi naša organizacija RK Sempeter. Ker pa z odgovorom v zadnji številki nismo zadovoljni, prosimo, da to storite čimprej. Naša organizacija RK ravno pripravljamo veliko akcijo odvzema krvi v hmeljarskem domu Sempeter. Upamo, da število krvodajalcev ne bo padlo. Zeleli bi, da prisostvuje tudi vaš novinar in se prepriča, koliko je treba žrtvovati, da taka akcija stee.

Predsednik krajevne org. RK Sempeter,
ANTON GROS

Sala je brutalna, nečloveška žaljiva! Žaljava za krvodajalce in za tiste, ki so krvi potrebni. Mislim, da so krvodajalske akcije med najbolj humanimi človeškimi dejanji.

Človeškim pravim, ne pasjim! Vsaka primerjava z živaljo, čeravno je to najboljši človekov prijatelj, je neumestna in surova.

SILVO SUBIC
Kamna gorica

Ne razumem, zakaj toliko razburjenja v vrstah krvodajalcev. Tudi sam sem v njihovih vrstah in mogoče sem dal večkrat kri kot mnogi izmed tistih, ki danes tako ogorčeno polnijo stolpce vašega tednika, kljub temu pa me šala ni čisto nič užalila.

Razočaran sem predvsem zaradi tega, ker so krvodajalci pokazali s svo-

jim pisanjem svojo majhno razgledanost. Ravno ti bi morali vedeti, da si je medicinska veda precej pomagala s poskusi na živalih. Ali ti ljudje niso brali o operacijah, ko so človeku presadili srčno zaklopko od svinje ali teleta? Je to žalitev človeka? Ali naj zaradi tega človeka primerjamo z živaljo? Ali je po vsem tem vaša nedolžna karikatura še vredna toliko razburjenja?

Mislím, da bi o takih transplantacijah moral vedeti tudi tisti zdravnik, ki je podpisal protest iz Zalca.

Napisal sem, da sem krvodajalec. Tega nisem storil zato, ker bi pričakoval zahvale z vseh strani, temveč hočem le povedati, da vsi krvodajalci o objavljeni šali ne mislimo tako.

Ing. RADO T.
Maribor

VERA, V KOTI!

Verjetno je bilo zares malo preveč razburjenja o neuspehu oziroma nešportnem obnašanju naše atletinje Vere Nikolič. Pozabili ste, da je naša pravkar zares imela ugodnosti, kakršnih drugi tekmovalci niso imeli. Bila je dolgo na pripravah v tujini, lahko se je vozila z letalom tudi takrat, ko so morali ostali športniki potovati z vlakom, ob odhodu je sama pripovedovala o uspehih, ki jo čakajo v Mehiki...

... Djurdja Bjedov pa nič!

C. P.
Novo mesto

S 500 DINARJI V TUJINO

Pisali ste, kot da bomo odšli res lahko kupovali v tujini nekaj več, toda ko človek prebere članek do konca, šele opazi, da bomo lahko le nesli več denarja v tujino, kupovali pa ravno toliko. Nisem med tistimi, ki hvalejo samo tisto, kar je tuje, če po pravici povem, včasih ne dvignem niti svojih denarjev, potem pa se mi zdi takšno prenašanje denarja v tujino smešno. Kaj neki bomo storili, ko bodo tudi Nemci Italijani in še drugi turistični odjemalci prinašali le nekaj fičkenov k nam. Potem bomo lahko rekli: zbogom, tuzem!

CVETO TREVIČ
Ljubljana

SLOVENSKO JAVNO MNENJE 68

Ze pred nekaj tedni sem bral v vašem tedniku, da je center za raziskovanje javnega mnenja anketiranje povprašal tudi o tem, ali bi bili pripravljeni sodelovati, če bi v Sloveniji gradili ceste s posojili – tako kot v Bosni in Hercegovini. Prebral sem tudi rezultat ankete. Več kot polovica jih je odgovorila, da so za tak način gradnje in modernizacije cest.

Zanima me, ali bo ta rezultat dal komu kaj misliti in bomo v Sloveniji zares uvedli posojila, da se ne bomo zili z jutrišnjim avtomobilom po večrajšnih cestah.

DINKO GOLOBAR
Ljubljana

POHIŠTVO
BREST
CERKNICA

8x4
deodorant
SVEŽINA VES DAN

NOVOST IZ UVOZA

Trajno žarne peči
3.600, 4000 in 4.800 kalorij

- izredna ekonomičnost,
- majhna poraba,
- prihranek na času.

N U D I M O V: TRGOVSKI HIŠI NAMA, TOMŠIČEVA 2 – BLAGOVNICI NAMA, WOLFOVA 1 – BLAGOVNICI NAMA, ŠKOFJA LOKA

nama

LJUBLJANA
IN ŠKOFJA LOKA

KREDITI IZ PRIHODNJEGA STOLETJA

KDOR HIŠO GRADI, NAJ DOLGO ŽIVI!

Kako so nekateri člani stanovanjskih zadrug prišli do tako ugodnih kreditov, da jih bodo začeli odplačevati šele okrog l. 2010? Ko so te kredite delili, denarja ni bilo toliko, da bi ga kar vsiljevali, zato pa so prišli na vrsto le nekateri. Med njimi najdemo strokovnjake, javne delavce in povsem neznana imena, ki so najbrž v sorodstvu s kakimi člani takratnih upravnih odborov stanovanjskih skladov.

Vsi zaposleni so v letih okrog 1958, ko so te ugodne kredite odobraval, plačevali v stanovanjski sklad pri občinah po en odstotek od svojih osebnih dohodkov. Upravni odbori so ta denar razdelili članom zadrug. Tistim, ki smo jih omenili v prejšnji številki, in tistim, katerih imena objavljamo danes. To so bili krediti — precej milijonov jih je bilo — podeljeni na 50 let odplačevanja in z 1-odstotnimi obrestmi. Nekateri krediti so tudi brezobrestni. Odobrili so jih upravni odbori stanovanjskih skladov, ki jih danes ni več. Če bi iz tega družbenega denarja skladi delili kredite z začetkom odplačevanja v prihodnjem stoletju, bi takratna komunalna banka, ki je bila servisna služba skladov, lahko posredovala. Toda skladi so ta denar delili graditeljem hiš v okviru zakonskih predpisov. Do začetka leta 1960 je namreč veljal predpis, da je rok odplačevanja kredita za gradnjo 50 let, najmanjše obresti pa en odstotek. Tu torej ni bilo zakonskih prekrškov.

KAR BREZ OBRESTI!

Toda zakaj potem stoletni krediti? Podjetja takrat svojim uslužbencem niso mogla dati stanovanjskega posojila, temveč so morala denar vložiti v stanovanjski sklad. In prav podjetja so prista-

mila obresti. Člani zadrug Marija Udir, Maja Rems, Rajko Sporn, Franc Podbevšek, Milan Batinič, Marjan Jarc, Anton Javh, Mja Kragelj, Franc Troha, Franc Lukšič, Ljilja Smrekar in Zorko Slavič bodo nesli ali poslali prvi obrok na banko 1. avgusta 2010, trideset let pozneje pa se bodo znebili stanovanjskih kreditov.

Poglejmo primer enega izmed članov ljubljanskih stanovanjskih zadrug! Za svojo petdesetletnico se je vselil v novo trosobno stanovanje. Kredit, ki so mu ga leta 1958 odobrili z 1-odstotno obrestno mero, bo odplačal v 50 letih. Leta 1961 je začel odplačevati, 2011 bo plačal zadnji obrok — nekaj manj kot pet starih tosačakov. In ko bo vplačal zadnji obrok, bo proslavil tudi svojo stoletnico. Toda nikar v grob! Čaka ga še en kredit. Kot strokovnjaku mu je namreč podjetje dalo za gradnjo stanovanja še naknadno posojilo (odobril upravni odbor sklada), ki ga bo začel odplačevati leta 2011. Zakaj mu je podjetje vsillilo tako ugodne pogoje, je danes težko reči. Najbrž ga je hotelo »privravit«, da ga ne bi zaslužili kje drugje. Tako bo po proslavljanju stoletnice rojstva zagrizel v drugi kredit in rešil se bo dolgova takrat, ko bo star 130 (sto trideset) let.

Vse najbrž ne bo teklo po napovedih, kajti posojiljemalec je že lani zapustil podjetje, ki mu je dalo kredit, in odšel v drugo gospodarsko organizacijo...

ZA DANAŠNJE GRADITELJE JE TEŽE!

Seznamov s tako ugodnimi krediti je še precej. Člani stanovanjske zadrug Mojup, Ljubljana, Topniška 26, so prvi kredit dobili pod pogoji, ki so bili takrat najbolj običajni: na petdeset let in z 1-odstotnimi obrestmi. Nato so dobili še kredit, ki pa so ga morali prav tako za-

čet odplačevati kmalu po vselitvi. Skupina delavcev službe družbenega knjigovodstva je pri pregledu našla tudi dokumentacijo o kreditu z znesku 60.000 novih dinarjev. Kredit je odobren leta 1959 za dobo 30 let brez obresti, po sklepu UO sklada pa je bil določen za Mitjo Pečariča. Začetek odplačevanja: 1. december 2010!

TEŽKA DEDIŠČINA KBH

Ali bi morali zdaj usuti ploho hudih besed na člane stanovanjskih zadrug, ki so prišli do (verjetno) najugodnejših kreditov na svetu? Ne! Sprejeli so, kar so jim ponudili. Vsek takih ugodnosti sicer ni bil deležen, in preprosti delavci najbrž ni prišel do mlze, preobložene s krediti. Upravni odbori skladov so gotovo včasih delali bolj po svoji tehtnici, čeprav so v sklad prispevali vsi zaposleni. Današnji graditelji stanovanj pridejo do strehe po bolj strmi poti, zato se lahko vprašamo, ali mogoče ti posojiljemaleci čutijo moralno ali politično odgovornost. V kreditni banki in hranilnici pravijo, da so se nekateri sami oglasili ter prosili, da bi jim skrajšali rok odplačevanja. Morala torej ni odpovedala. Tiste, ki se niso sami spomnili, da s krediti nekaj ne bo v redu, kličejo v banko, in doslej so vsi pristali na popravke: na krajši rok odplačevanja. Čeprav so pogodbe podpisane in torej veljavne, jih posojiljemalec z razumevanjem spreminja. Ko bo banka poklicala vse na pogovor, bomo poročali, kdo se ni hotel in kdo se je odrekel posojilu iz prihodnjega stoletja.

V kreditni banki, ki je prevzela to težko dediščino od skladov, se torej trudijo, da bi vse kredite spravili v normalne okvire. Toda kako bo s krediti, ki so jih dala podjetja svojim članom? Ali bo banka lahko skrajšala rok odplačevanja tudi takrat, če je, denimo, Litostroj dal

svojemu članu posojilo, ki naj bi ga začel odplačevati šele okrog leta 2010. Kreditna banka bo tudi v takih primerih skrajšala rok!

Zakaj so se podjetja sploh odločila za tako ugodne kredite? To se lahko sprašujemo tem bolj zato, ker so ravno gospodarske organizacije dajale v sklade denar in odlagale odplačevanje. Predvsem so skrbele za strokovnjake. Očitno pa jih je bolj skrbelo za stroho, kot pa da bi strokovnjake šolali. Deset let pozneje pa je naših strokovnjakov kot gob na delu v Nemčiji, Franciji, Avstriji in na Švedskem. Mnogi bi se z veseljem zaposlili doma in ne bi niti pomislili na kakršne koli kredite.

Seveda pa se moramo pri ocenjevanju teh kreditov tudi zavedati v takratne razmere. Pet tisočakov, ki so jih nekateri mesečno odplačevali, je bil pred deseti leti velik denar, ki so si ga težko pritržili od usi. Trosobno stanovanje je takrat stalo približno tri milijone dinarjev, kvadratni meter stanovanja pa kakih 60.000 takratnih dinarjev. Današnjemu varčevalcu s poprečno slovensko plačo je precej težje. Če zasluži sto starih tisočakov, lahko mesečno vplača za varčevanje, na primer, kakih 20.000 S dinarjev. Deset let bo moral vplačevati, da bo privarčeval in dobil kredit deset milijonov, kolikor približno danes stane stanovanje.

Za poprečnega Slovence je torej lahko edina odrošila bilka le, če mu banka odobri kredit po 19. členu pravilnika o posojilih in varčevanju občanov za stanovanjsko gospodarstvo, ki pravi: »Kreditni odbor banke lahko odobri občanu posojilo tudi pod drugimi pogoji.«

Tako so upravni odbori skladov razdelili v letih okrog 1958 kar 122 milijonov starih dinarjev stanovanjskega kredita, ki ga bodo posojiljemaleci začeli odplačevati šele leta 2010. Kreditna banka je kmalu po prevzemu teh kreditov začela akcijo, da bi čimprej skrajšala rok odplačevanja in, kot smo zapisali, v večini

primerov tudi uspela. Gotovo pa bi se denar bolje obračal, če bi ga po normalnih rokih dali drugim graditeljem.

122 MILIJONOV ZA PRIHODNJE TISOČLETJE

Pomislimo lahko še na nekaj. Če bi vse člane zadrug, ki imajo kredite za prihodnje tisočletje, obiskali doma, ali bi vse zares našli? Nad vhodnimi vrati stanovanj, ki so jih zgradili s krediti, so zdaj ponekod gotovo že druga imena. Morajo so prodali stanovanja? Kaj pa krediti? So tudi te prepisali na druge pod tako ugodnimi obrestmi, ali pa je moral kupec odšteti celo vsoto, prodajalec pa bo odplačeval kredit? V kreditni banki odločno zatrjujejo, da se v zadnjih dveh letih, odkar so prevzeli te kredite, kaj takega ni zgodilo. Če pa je kdo prodal stanovanje prej, tega banka ne more nadzorovati. Sploh pa je vsaka kontrola nemogoča, če ni opravljen zemljiško-knjižni vpis. In če bi zdaj hoteli najti krivice? Posojiljemaleci so pač vzeli kredite, ki so jim jih ponudili. Ugodni pogoji takrat niso bili posebnost.

Takratna komunalna banka je bila le servis upravnih odborov skladov in ni mogla posredovati pri denarju, ki so ga gospodarske organizacije prispevale v sklade. Upravne odbore skladov in pa gospodarske organizacije bi morala še najbolj peči vest, ker so odobraval kredite, kakršnih ne pozna ne v kapitalizmu ne v socializmu in najbrž — če ob tej priložnosti ne skrunim imena — tudi v komunizmu ne.

Krivi so torej predvsem časti, ki so bili drugi. Večina posojiljemalcev je ob naši devalvaciji spoznala, da se mora takim ugodnostim odreči. Kdo je storil tako, bomo še pisali.

F. Z.

OGLEDALO

Združene države so sklenile poslati Izraelu 50 milijard tipa »phantom«. (Dnevnik — Vse več sovjetskih enot v Sredozemlju)

Izrael hrepeni po 50 letalih tipa »phantom«.

AFP poroča iz Groningena, da se je začela akcija za to, da bi dobil Duhek Nobelovo nagrado za mir za leto 1968.

(Dnevnik 21. oktobra — Zahodnega protesta ne bo)

Skrbi z iskanjem letošnjega Nobelovega nagradjenca za mir bi si lahko prihranili, ker je nagrada 9. oktobra že dobil francoski diplomat in univerzitetni profesor René Cassin.

21.55 Inspektor Maigret — serijski film (LJ)

Inspektor Maigret, modri prebrisaneč s pipo v ustih, junak kriminalnih romanov Georga Simenona, se vam predstavlja v kriminalni, ki jo bomo gledali v treh nadaljevanjih. V vlogi zvitega detektiva nastopa italijanski igralec Gino Cervi.

(Stop 36, 33 — RTV program za sredo 23. oktobra)

Maigret ni ne inspektor ne detektiv, ampak je znan v kriminalni literaturi kot komisar.

Aristotel Sokrat Onasis, multimilijonar grškega rodu, se je leta 1960 ločil od bivše žene Tine Livanos zaradi Marie Callas, bivše žene znanega dirigenta Scale Menighinija.

(Delo 29. oktobra — Jacquelineina ženitev — za Američane konec legende)

Italijanski industrialec Menighini je nedolga časa posegel v operne kroge.

Na njem se bo zhalo okoli 600 znanstvenikov in neposrednih proizvajalcev iz vseh držav, ki se ukvarjajo z napredkom tehnike, racionalizacijo in iznajdbami.

(Delo 25. oktobra — Novembra zbor znanosti)

Morda pa novembrski zbor znanosti je ne bo tako nevaren in strah zbujajoč.

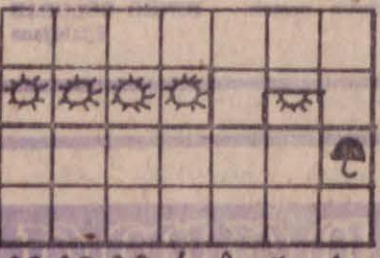
Ali ni to lepo, kaj pravite vi tam doma? Newyorški Sloveni se zberemo vsaj dvakrat na leto in skupaj proslavljamo 8. oktober — slovenski dan naše narodne neodvisnosti, ko smo leta 1918 postali samostojen narod.

(Tovariš — Pismo iz Amerike)

Tak pomemben praznik — pa v stari domovini nič ne vemo zanj.

VREME

V zadnjih sto letih je bil v Sloveniji najbolj suh mesec oktober 1965, z enim padavinskim dnem. V letošnjem oktobru je padlo samo 10 odstotkov padavin od dolgoletnega povprečja. Iz vremenskih kart je razvidno, da bo tudi v tem tednu prevladovalo suho vreme.

28. 29. 30. 1. 2. 3. 4.

POGOSTNOST PADAVINSKIH IN SUHIM DNI MED 28. OKTOBROM IN 3. NOVEMBROM PO DOLGOLETNIH OPAZOVANJIH.

CELJSKI NOVINAR ODKRIL MEDNARODNEGA GOLJUFA MANFREDA JANIČA

KONEC SLADKEGA ŽIVLJENJA

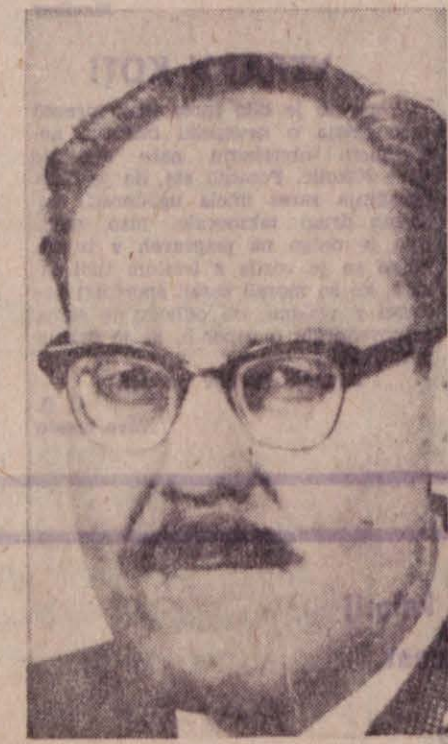
Ko se je novinar Janez Sever iz Celja za tri dni prelevil v detektiva, je odkril mednarodnega goljufa. Manfred Otto Janič sedi v celjskem preiskovalnem zaporu in premišlja, kako bi se izvil iz zagate, nekaj Celjanov pa napeto razmišlja o izgubljenih milijonih. — Plesalka Sabrina zamača na nastop v »švicarskem studiu 3«. Taksist Franc Toni, kateremu je Janič dolžan 470.000 Sdin, je še na najboljšem. Del svojega denarja si je poplačal z nakitom, oblekami, kolesom in drugimi predmeti, vrednimi kakih tristo tisočakov.

Manfred Otto Janič ni te dni nič kaj rad v svojem rodnem Celju. Tudi v drugo domovino, v Avstrijo, ga ne vleče. Tamkajšnja policija ga namreč pričakuje, da poravnava račune z njim. Celo Interpol se zanima za Manfreda Otto. Otto pa je miren: prizna le to, kar mu dokažejo, govori malo in premišlja: videti je, da ima prakso in da obvlada take položaje...

NOVINAR POSTA-NE DETEKTIV

Pred nekaj tedni je celjski novinar Janez Sever zaslovel s svojimi članki, s katerimi je razkril skupino prepredalcev avtomobilov. Nekaj tednov po objavi zadnjega članka je novinarja na cesti ustavil neznan človek in mu kar skozi okno svojega avtomobila rekel:

»Z avtomobil se ni vse odkrito. Isčite človeka z mercedesom, ki so mu leta 1918 postali samostojen narod...«

CLOVEK, KI O NJEM GOVORI CELJE. Interpol ga je imel v svojih spiskih

Se preden si je Janez Sever-Nani lahko zapisal številko avtomobila, iz katerega je govoril neznanec, je vozilo izginilo za vogalom.

»Dobil sem namig, a bil je — kot vidite — zelo meglen. Sploh nisem upal, da se bo kaj izcimilo iz tega, saj se mi velkokrat primeri, da mi ljudje posredujejo vesti in novice, ki so napačne in izmišljene. Kljub temu sem začel bolj izmišljene poizvedovati po človeku z mercedesom in deviznim žiro računom. Za po nekaj dneh sem ugotovil, da sem na krivi sledi. Zvedel sem, da je v Dobrni neki Avstrijec, ki na veliko prodaja devize in živi prav svetovljansko. Izvedel sem še več: da v resnici menda sploh ni nima denarja, da se sestaja s čudnimi ljudmi in da izredno veliko potuje. Dva dni sem se vozil v Dobrno in ga opazoval, si zapisoval, s kom se družil, ga zasledoval v Celje in ga celo fotografiral s teleobjektivom. Izvedel sem, da je človek, ki me zanima, po rodu domačin, rojen v Babnem pri Celju v zelo znan in pred vojno bogati družini Janič.«

Tako je povedal novinar Janez Sever in dodal, da je že mislil opustiti zasledovanje, ko je izvedel za nenavadno nagnjenje Manfreda Otto Janiča, imenovanega Fredi.

ŠVICARSKI STUDIO 3 IN AVDIČIJA V SOBI 404

Nekoga dne v septembru si je Fredi začel sladkega življenja. Naročil si je taksi — kot po navadi, a o tem kasneje — in se s »s« — jo ljubico Gertrud Anabish, 25-letno ločenko in materjo štirih otrok, odpeljal v mariborski bar.

Prijetno se je zabaval vso noč, jutru pa si je poleg ljubice začel še več: s plesalko Sabrino, ki stanuje (oziroma je takrat stanovala) v sobi 404 hotela Slavija, se je dogovoril za svedčenje.

Nekaj deklet, menda so bile plesalki in barske dekleta, se je moral po zarotni in pred preiskovalnimi očmi »zastopnik« švicarske televizije sleči do gola in še nekaj časa pozirati po njegovih navodilih. Po nekaj urah »trdega« dela in ogledovanja si je Fredi izbral plesalko Sabrino.

»Za snemanje boš dobila osem milijonov. Poleg tega bom uredil tudi vse formalnosti s tvojim managerjem iz Beograda,« je obljubil Fredi in se poslovil.

Opisane dogodivščine je menda le ena izmed mnogih in razmeroma nedolžna v primerjavi z drugimi potegavščinami iz obsežnega repertoarja Otto Manfreda, ki so imele hujše posledice.

Kljub temu plesalka Sabrina menda še ni rekla zadnje besede.

NOČNA SELITEV IZ HOTELA

Neke noči, pred kakima dvema tednoma se je pred hotelom »Beograda« v Dobrni ustavil taksi celjske registracije, in to nov mercedes. V njem je bil taksist Franc Toni z ženo in še nekaj zenska.

Prišli so k Janiču, ki je bil taksistu dolžan skoraj pol milijona dinarjev. Ker dolžnik ni imel denarja, mu je taksist zasegel nekaj nakita in oblečil, vredno vse skupaj približno tristo tisočakov.

»Toliko denarja sem posodil Janiču, ker mi je predlagal, da bi šla skupaj na zelo dolgo poslovno potovanje po Jugoslaviji. Peljal naj bi ga v Split, Dubrovnik, Beograd in Sarajevo. Izračunal sem, da bi s to potjo zaslužil dobrih štiristo tisočakov. Potem pa je Janič nekoga dne dejal, da mu poslovni partnerji iz tujine ne nakažejo denarja, da pa ga za gotovo dobi v nekaj dneh. Posodil sem mu denar, in od takrat ga nisem več videl. Z mojim denarjem je plačeval drugim taksistom, saj mene ni več poklical.«

Tako pove Franc Toni in pristavi, da on še ni med najbolj ogoljufanimi, saj je Janič računovodji E. B. iz Celja dolžan kar 1.250.000 S din, daljnjemu sorodniku T. B. iz Celja pa cele tri milijone.

Ko je Janez Sever izvedel za vse to, je uvidel, da sam ne bo mogel Janiču stopiti na prste. O vsem je obvestil celjsko upravo javne varnosti.

Manfred Otto Janiča so povabili na zaslišanje, ga naslednjega dne soočili z nekaterimi upniki in ga končno obdržali v preiskovalnem zaporu.

Manfred Janič je bil rojen pred šestdesetimi leti v Babnem pri Celju, v ugledni in bogati družini. Končal je šole in študiral slikarstvo. Postal je restavrador. Sam pravi, da je študiral na Dunaju pa tudi pri slovitim jugoslovanskem kiparju Mestrovicu.

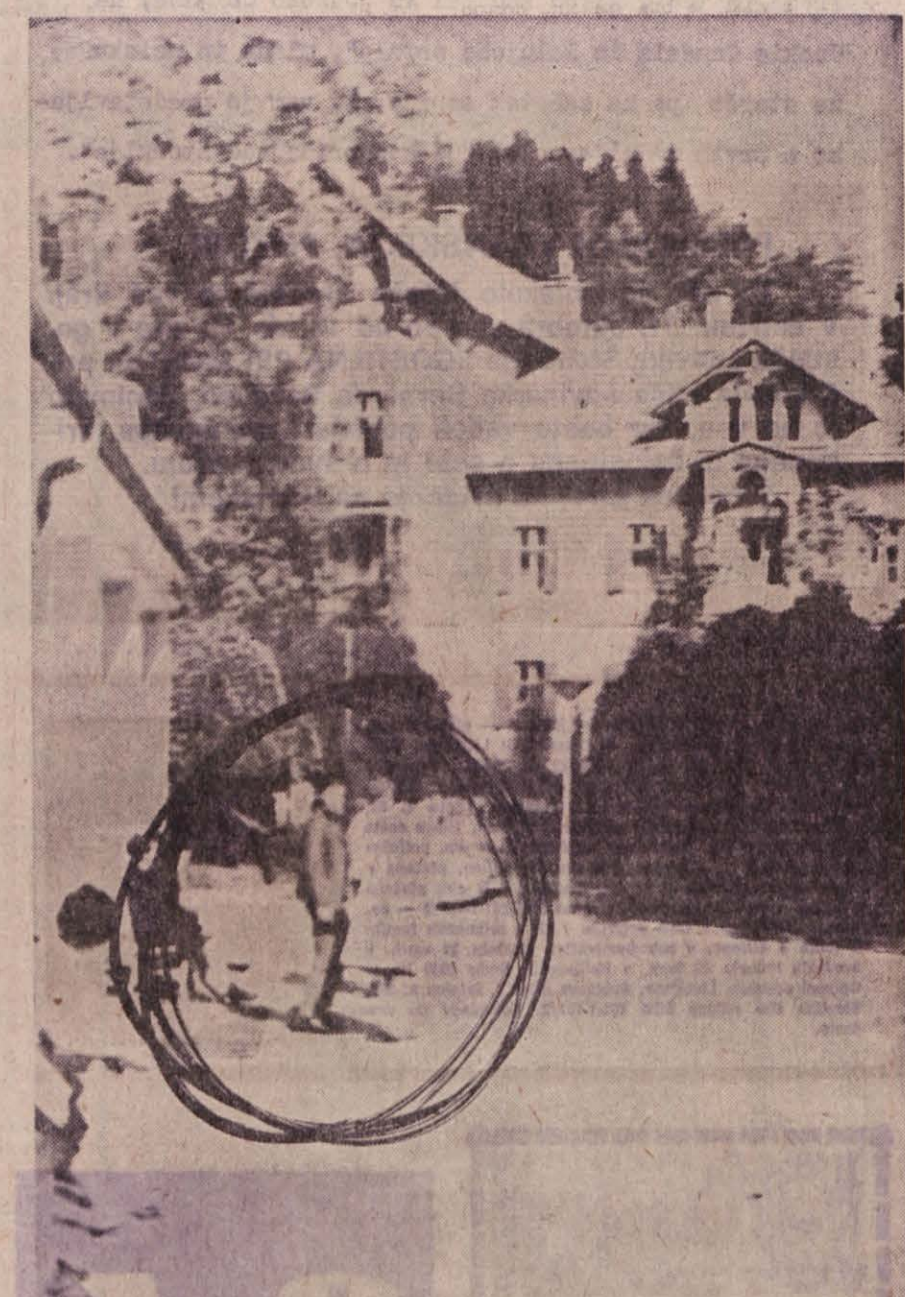
ZGODBA MANFREDA JANIČA

Sam pove, da se je pred vojno ukvarjal predvsem z zbiranjem obvestil za avstrijsko vojsko, med vojno pa je bil v zloglasnem koncentracijskem taborišču Dachau.

»Ste bili kapo?«

»Ne. Delavec tehničnega osebja za vzdrževanje naprav.«

Čeprav je malo čudno, da je bil slikar, umetnik, restavrador ali kar že je Manfred Janič, v tehnični služ

MANFRED OTTO JANIČ Z OBEMA »ZENAMA«: tako ga je podjetni celjski novinar s teleobjektivom ulovil v Dobrni

bi, mu nasprotnega nihče ne more dokazati.

Po vojni se je Janič naselil v Avstriji in se leta 1952 poročil s štiri leta mlajšo Hermino iz Lindaua. Hermina pove, da nista živela kdove kako dobro, saj »umetnika« Fredi ni nikjer stalno delal. Raje je slikal, žal pa njegove slike niso šle posebno dobro v denar.

Povojno obdobje je med drugim prineslo tudi razcvet zbirateljskih strasti. Posebno v modi je bilo zbiranje starin, in Fredi je ugotovil, da bo s tem bolj zaslužil kot s slikarstvom. Ponaredil je nekaj znanih slik in jih prodal za originalne. Šlo mu je na bolje, naročila so tako rekoč deževala, dokler...

Strokovnjak za slike je pri nekem industrialcu v Nemčiji videl astaro mojstrinovo, ki mu jo je prodal Fredi, in hitro je ugotovil, da gre za po-

naredek. Sledila je prijava, lov na Fredi in obsodba: pet let zapore.

»V zaporu sem veliko slikal. Za paznike in sodnike,« pove Manfred o petih letih za zapah.

SPECIALIZACIJA V ZAPORU

Omeni pa tudi srečanje z nekim dr. Hausbergerjem, s katerim sta se veliko družila in kovala načrte za »delo« kasneje, ko bosta svobodna.

Meditem, ko je Fredi prestajal kazen, se je žena sicer ločila od njega, vendar ga je sprejela, ko se je spet vrnil. Z darežljivo roko mu je dajala denar svojega očeta, v prostem času pa mu je celo pomagala pri »umetniškem« ustvarjanju.

NADALJEVANJE NA 5. STRANI

JANEZ KAJZER IN FERI ŽERDIN NA LETEČEM UREDNIŠTVU V SEVNICI

ŽENSKES SO TU V VEČINI

Začelo se je s tujci. Najprej je prisedel Krčan Hampovčan ter nas v kratki pridigi opozoril, da bi se naš TT lahko včasih oglašil tudi v Krškem. »Zapostavljajo nas organizatorji zabavnih in drugih prireditvev, pa tudi časopisi se ne zmenijo veliko za naše dosežke. Smo mi mar že na Hrvaškem?« – se je vprašal.

Takoj nato je pristopila gospa, ki prav tako ni bila domačinka. Marta Hlebec si oer pozna Sevnico, bila je zadnjič tam pred tridesetimi leti, ves ta čas pa živi v Milanu. Njeni predniki so pred leti živeli v Sevnici, gospa iz Italije pa je prišla urejat zapuščinske zadeve.

»Zaljubljena sem v Sevnico, čeprav sem potovala skoraj po vsej Evropi. Ta dolina me spominja na Rensko. Tukaj živijo prijazni ljudje, posebno prodajalke v trgovinah so zelo prijazne.«

Upokojena inozemska korespondentka v italijanski banki je posebno veliko pohvale našla za izdelke sevniske tovarne Lisca.

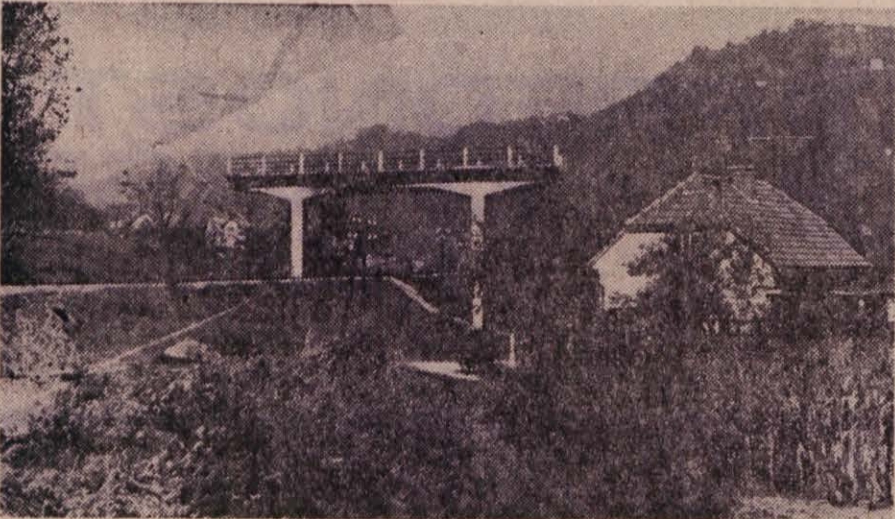
In takrat so začeli kapljati k naši uredniški mizi tudi domačini. V restavraciji, ki jo je mojstrsko opremil mladi arhitekt Blaznik, se jih je zbralo kar precej. Potrudili so se, da bi čim bolj objektivno opisali in prikazali svoj kraj.

Popotnik, ki se pripelje v Sevnico z mokronoške strani, najprej zagleda dva mostova, ki v zrak. Kot slavaloka zmaga sredi Pariza. Za volitve pred vojno je poslanec za volilni golaz obljubil volivcem cesto in svojo obljubo je takoj uresničil. Začeli so graditi mostova čez Mirno in do vojne sta bila gotova. Zaradi vojne pa za cesto ni bilo več časa niti denarja, zato sta mostova obvisela v zraku. Ko bo denarja dovolj – nihče še ne ve, kdaj bodo prišli ti časi – bodo na Mirni zgradili kopalnice, na mostu pa bodo postavili bife.

Čeprav Sevnica ni majhna – dolga je kot ponedeljek po veseli nedelji – se nam zdi nekam odmaknjena. Ko so ljudje več potovali z vlaki, je bila vsakemu dostopna, zdaj pa so jo slabe ceste nekoliko oddaljile. Ostalo je železniško križišče s postajo, ki je bila dolga leta miss slovenskih postaj. Toda zdaj ne govorijo več toliko o tem. Raje pokažejo na sevniske tovarne Lisca, ki zaposluje največ ženske delovne sile, na Jutranjko, ki ravno v teh dneh gradi halo za 200 novih delovnih mest, spregovorijo o kopitarni in ...

— Pa naj bo Moškega bom že dobila, čeprav ločenca – je skoraj udarila po mizi mlada Sevnčanka.

Industrija je namreč privabila v mesto veliko žensk, manj pa moških. Tako v Sevnici prevladujejo ženske, pri Jutranjki in Lisca so v veliki večini, moški pa odhajajo drugam. Mogoče predlog, da bi se zblížali s kakšnim industrijskim mestom, kjer prevladujejo moški, niti ni tako neresen ...

EDEN IZMED DVEH MOSTOV: drag spomin na predvojni volilni golaz.

DVE VESELI IZ SEVNIŠKE DOLINE

ŽIVINOZDRAVNIK ZDRAVI TUDI LJUDI

Pripetila se je nesreča. Kolesar je padel prav pred veterinarsko postajo v Sevnici in se krepko potolkel. Na kraj nesreče je prvi prišel veterinar Mihevi in poskodovalca, katerega ime bomo zamolčali, ker ga Sevnčani dobro poznajo, obezeli.

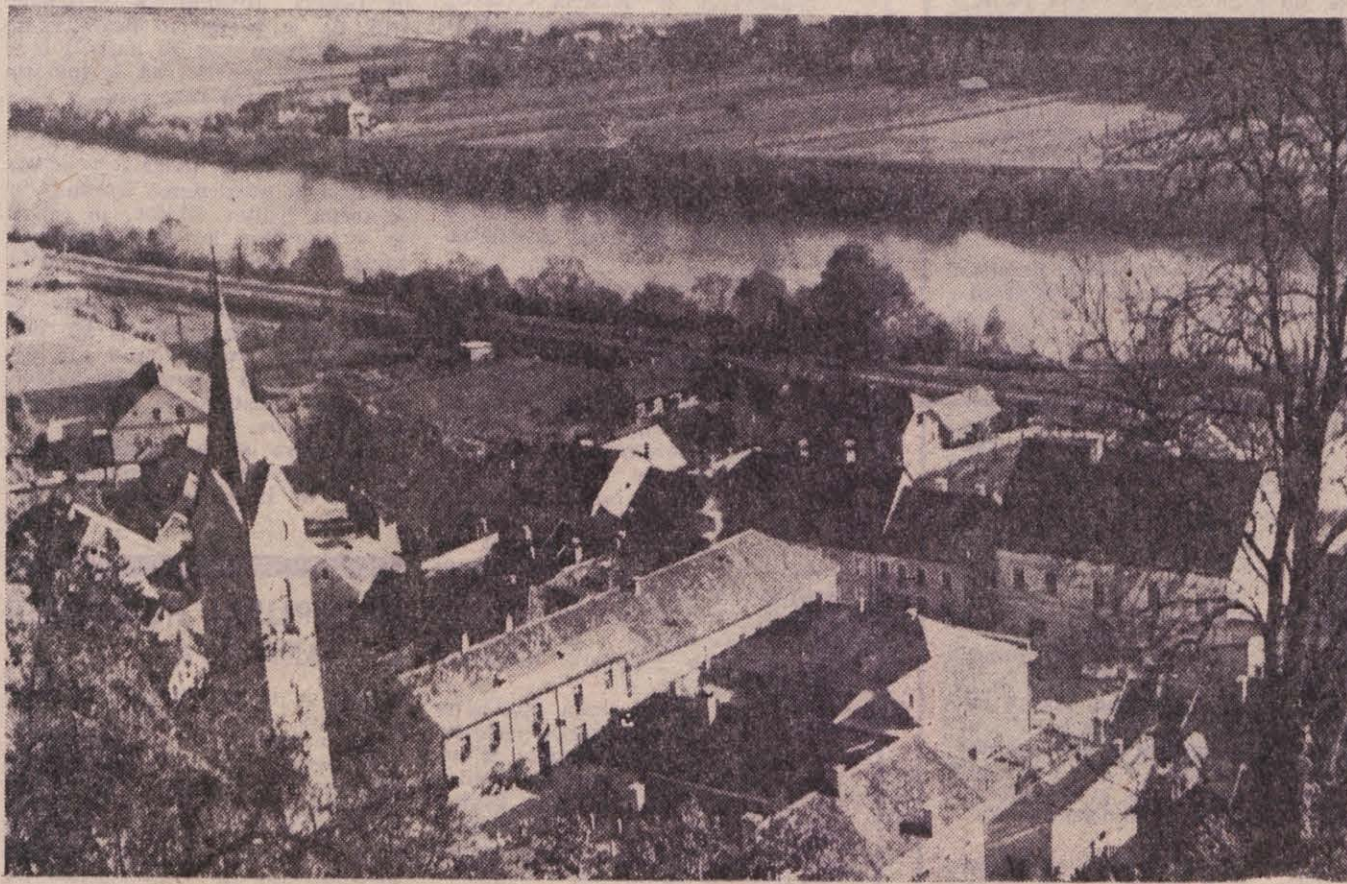
Naslednjega dne je ponesrečen imenovali ga kar Janko – šel k zdravniku, kjer so ga vprašali:

— Kdo vas je pa včeraj povezal?

— Veterinar Mihevi!

— Od kdaj pa on zdravi tudi ljudi – je vprašal zdravnik zbadljivo, kot bi zažutil konkurenco iz druge, čeprav sorodne stroke.

Istea dne pa je temu zdravniku zbolel pes As. Zdravnik ga je sam zdravi, toda pomoči ni bilo. Zjutraj so psa našli mrtvega. To je zvedel tudi žvinozdravnik Mihevi in zato je zdravniku pošljal:

SEVNICA: zaposlitev nežnega spola županu ne dela sivih las

Domačini še vedno radi ločijo trg Sevnico od industrijskega dela, ki se imenuje Smarje, za prišleka pa ta delitev ni več pomembna. Oboji pa imajo iste težave. Na primer z vodovodom. Na Dobrovi so postavili nove rezervoarje, da bi povečali pritisk, izkazalo pa se je, da to ni bilo dovolj. Voda priteka zdaj z močnejšim curkom iz vodovodnih pip, ker pa so cevi stare, zelo rade pokajo. Ne bo šlo drugače, morali bodo slej ali prej zamenjati mestno vodovodno omrežje.

Jeziyo se zaradi igrišča za Savo, ki je smetišče obnem. Kjer so smeti, tam pa so tudi podgane, te pa rade svignejo tudi do bližnjega naselja. Kmetije, ki so nekod pasli na jej gmajni, se pritožujejo zaradi smeti – pa nič. Smeti se še vedno nabirajo in enkrat so med njimi našli celo mrtvaško lobanjo. Niso mogli natančno ugotoviti, od kod je prišla, sklepajo pa, da so jo izkopali na pokopališču ob cerkvi, ko so gradili vodovod. Turistični delavci pa ponosno opozorijo na Lutrovo klet, ki jo obnovljajo ob sevniskem gradu. Tu je nekod učil Jurij Dalmatin, po zneje so jo spremenili v vinsko klet, v njej pa so se dobro ohranile freske. Nekaj so jih že restavrirali, zdaj pa urejajo več prostor. Čez tri leta bo Lutrova klet gotova. Takrat bo to muzej, ki bo gotovo privabil precej ljudi v Sevnico. Pod kletjo je tudi grobnica zadnjega grofa. Neke noči mu je nekdo izpulil zlate zobe. Zaman iščejo tatu, ki je grofu ukradel zobe in nekaj odlikovanj.

O sevniskem turizmu bi lahko povedali še marsikaj, saj ima zdaj, ko je gostinstvo podjetje zgradilo nove prostore (večinoma z lastnim denarjem) lepo bodočnost. Lahko bi kaj zapisali o kulturnem mrtvili, ki davi prijazno mestec, o uspehih bi lahko pisali na dolgo, toda za vse to se nam ponuja priložnost prihodnje leto. Takrat bo namreč v Sevnici stoletnica tabora, na katerem so zborovali zahtevali zedinjeno in samostojno Slovenijo.

Takrat pa spet v Sevnico!

FANTJE ČAKAJO, RAČUNE PA PLAČUJEJO PUNCE

Seдем mladih fantov je sedelo za mizo v kotu restavracije – ob limonadah.

»Kaj ste, radioamaterji, športniki, šahisti?« sva jih vprašala.

Namuznili so se.

»Nič nismo,« je rekel eden izmed njih.

»Čakamo,« je pristavil drugi.

Povedali so svoja imena: Jože, Drago, Miran, Dado, Stanko, Janez in Jože. Trije so obiskovali kovinarsko šolo, eden je avtomehaničar, eden električar, dva konušeta šola, Stari so od sedemnajst do devetnajst let.

Vprašala sva mlade pomočnike, kako je kaj pri njih v podjetju?

»Noben izmed nas ne dela v podjetju, brezposelni smo,« so povedali.

Potem ko so končali šolo, so začeli pisati prošnje na vse konce in kraje. Obe nem pa so sami pritiskali na kljuko in spraševali za službo. Eden izmed njih je napisal doslej osem prošelj, drugi deset, tretji že petinajst. Toda v vseh pisarnah personalnih referentov so slišali odločni »ne«. Ponekod so jim še svetovali, naj poprej odslužijo vojaški rok.

»Kadar stopimo v pisarno personalnega referenta, se nam že vnaprej smeji, ker takoj uganem, zakaj smo prišli. Smeji se nam že vratar.«

»Kaj torej delate?« jih vprašava.

»Čakamo, da nas pokličejo v vojsko. Nekateri gremo spomladi. Sicer pa poležavamo doma do opoldne, zvečer se dobimo v tej ali oni gostilni. Vržemo karte. Sicer pa smo bolj brez denarja. Starši nam dajejo zastoj hrano in stanovanje. Če so posebej uvidni in razumevali, da pri maknejo ob sobotah še po pet dinarjev.«

»Ne poskušate dobiti katerega priložnostnega dela?«

»Poskušamo, samo sedaj jeseni ga ne dobimo. Poleti pa smo delali. Kopali smo jame za individualne stanovanjske hiše, pomagali smo pri zidavi. Žal je vse več graditeljev, ki zaupajo gradnjo kar gradbenemu podjetju.«

»Seveda hočete biti zaposleni v Sevnici ali kje v bližini?« vprašava.

»Ne, vseeno nam je, kje živimo, ali v Kopru ali v Murski Soboti. Če je bil kak razpis delovnega mesta, smo potovali tudi

na drug konec Slovenije, toda vedno zaman. Nikjer nas ne potrebujejo. Ko pa smo šli v šole, so nam rekli, da nas bodo še in še rabili, da so naši poklici perspektivni. Ali veste, kaj nas vprašajo na zavodu za zaposlovanje najprej. Vprašajo nas, če hočemo na delo v tujino.«

»In vi nečete?«

»Ne da nočemo. Raje bi ostali doma, to je že res. Toda sem so prišli iz Kolna. Tudi nekateri izmed nas so v Brežicah podpisali pogodbo. Tisti iz Kolna so v Brežicah podpisali pogodbo s kakimi tridesetimi ljudmi.«

»Koliko časa nameravate ostati zunaj?«

»Nekaj let, največ štiri leta. Potem se bomo zagotovo vrnili.«

»Kaj boste z denarjem, ki ga boste zaslužili v tujini?«

»E, kak voziček bi se še spodobil, če pa bo denarja zadosti, tudi misel na hišo ne bo prezagodnja.«

»In ko se boste vrnili?«

»Večina, ki se vrne iz tujine, začne po vrnitvi na svoje. Nekateri odpro obrtne

delavnice, drugi postanejo avtoprevozniki.«

V Sevnici so brezposelni samo fantje, dekleta se lahko zaposli v obeh velikih tovarnah. Brez denarja so torej samo fantje.

»Rustite, da vam punce kdaj plačajo zaplate?«

»Rustimo, kaj hočemo. Je pač narobe svet. Še vedno je boljše, da plačajo punce, kot da se zadolžimo.«

Dan je dolg, pravilo. Preostaja jim skoraj samo poležavanje in gostilna. V kino se jim ne da, ker še skoraj muzejski stoli preveč škripljejo, izbor filmov pa jih tudi ne navdušuje preveč. Radi bi mladinski klub, ki je sedaj zapuščen, ker je šel predsednik mladine na odsluženje roka, sami pa nimajo moči, da bi ga oživili. Radi bi več športa, tudi sedaj jeseni, ko ni več kopanja na Mirni. Toda na Partizanovem igrišču ni trenerja. Ni denarja za trenerja.

Tako sedaj čakajo, najprej na poiznove za odsluženje roka, potem na pot v tujino, potem na vrnitev. In upajo, da bi se medtem kaj spremenilo, da bi mogoče le ostali doma.

NI PROSTORA ZA RADIOAMATERJE

Radioamaterji so z uspehi na tekmovalnem področju pridobili nekaj prostora, kjer bi se zbirali. Na gradu so urejali sobo, a je ostala nedokončana.

»Nujno potrebujemo prostor za primopredajno sekcijo in delavnico,« pravi poveljuje član kluba Jože Teraž. »Za mladinski klub smo sami zbirali gradbeni material, delali smo, zdaj pa je prazen. Prav ta klub bi lahko boljše izkoristili.«

Radioamaterji so zdaj spet poslali občini prošnjo, naj jim da kakšen prostor za delo. Še ta mesec čakajo odgovor. Njihove aparature so zdaj razmetane po omarah na gradu in zasebnih stanovanjih.

KJE STE, VODNIKI

Pred vojno je Sevnica slovela po dobrih telovadcih. Zdaj je težko najti voditelje za TVD Partizan.

Franc Požek, načelnik Partizana in starešina tabornikov pravi, da so telovadni učitelji preveč zaposleni v šoli. Kljub težavam je letos društvo asfaltiralo igrišče za roket, košarko in kotalkališče.

»Preveč smo zazrti v vrhunski šport, ne gledamo pa množičnost, zato se fantje težko odločijo za vodnike,« pravi Franc Požek.

V BEOGRADU TAKO, V LJUBLJANI DRUGAČE

Priporočile pravnik Milan Jeraj iz Sevnice:

»V Beogradu sem končal višjo pravno šolo za notranje zadeve. Leta 1966 sem se vpisal na ljubljansko pravno fakulteto. Priznali so mi vpis v drugi letnik, za prvi letnik pa bi moral položiti še dopolnilne izpite. Čeprav sem v Beogradu na primer kriminalistiko poslušal po šest ur tedensko kar dve leti, tega predmeta niso priznali.«

Drugače pa so stili na beograjski fakulteti, kamor sem se nato vpisal. Priznali so mi sedem izpitov in tako sem se lahko vpisal v tretji letnik. Glejte absurd! Ob vsem so v Ljubljani priznali politično ekonomijo (v Beogradu ne), čeprav smo na upravnih šolah za notranje zadeve ta predmet zelo malo poslušali. Čudno! V eni državi živimo, pa tako različna merila. Kar je v Beogradu dobro, v Ljubljani ne velja, in obratno!«

KAKO MAKŠ STARA GOLAZ

Naše leteče uredništvo je dobilo v Sevnici dragoceno sodelavca. To je bil namreč Makš Maršek, ki se bo čez dve leti srečal z Abrahamom, v gostinskem podjetju Kolodvorska restavracija pa dela že tri petletke. Ko streže, se vedno smehlja, kar je v njegovem poklicu dragocena in redka lastnost. S svojo prirojenjo ljubeznivostjo in smislom za organizacijo je razbijal sramotljivost domačinov, ki so imeli kaj povedati in nam tako neposredno pomagali.

Sicer pa ima za ušesi na zalogi sto šal, ki spravijo slehernega gosta v nalezljiv smeh.

Neki gost je na primer pred dnevi naročil golaz in ironično dodal: »Pa po možnosti naj bo star.«

Makš je v kuhinji naročil golaz, toda ni ga odnesel gostu na mizo, ampak ga je pustil na točilni mizi.

Čez čas jem gost že precej razburjen vprašal: »Kaj je z golazem?«

»Naročili ste star golaz,« de mirno Makš. »Vprašam, kdaj ga bom dobil,« je bil gost že hud.

»Pri nas imamo samo svež golaz,« pravi Makš samozvestno. »Če hočete starega, se mora pač postarati. Tamle na točilni mizi se stara.«

Potem sta se smejala oba z gostom. Makšu Maršku smo zastavili tri hudo uradna vprašanja in ga prosili, naj nanja šimbolj uradno odgovori.

»V katero gostilno najraje zahajate?«

»U, težko vprašanje,« se je popraskal za ušesi.

»Bom rekel kar tako kot je res. Ze petinajst let hodim v Kolodvorsko restavracijo, rad ali nerad. Res rad pa grem v Čateške toplice. Ne toliko zaradi gostilne kot zaradi sina in snah, ki živita tam.«

»Kakšen gost vam je najbolj pogodu?«

»Pijan. Ker se ga težko znebiti,« se za smeje.

»O katerih ljudeh se v vaši restavraciji največ govori?«

»Jezni bodo, pa bom vseeno povedal. Ljudje imajo največkrat na jeziku Mohorja, veterinarskega inspektorja. Kmetije in mesarji kar naprej sprašujejo po njem. Gostje na govore o eni sami osebi, ampak o dveh podjetjih. Nikoli jim ne zmanjka snovi za pogovor o Lisca in Jutranjki – pravzaprav o armadi deklet, ki dela v obeh tovarnah. Personal restavracije pa se ne prestopa pogovarja samo o Radu Źmku – pač zato, ker je naš direktor.«

»Kaj je po vašem mnenju najšibkejša sevniska točka in kaj najmočnejša?«

»Najšibkejša – okolica blokov, kjer stanujem tudi sam. Zelo je neurejena. V blokih stanujejo tudi lovci, njihovi lovski psi imajo hišice kar pred bloki. Lajnanje mi zre žive in prost čas. Najmočnejša – Jutranjka in Lisca. Pri nas je zaposlena vsa ženska delovna sila. Vsaj en problem, ki drugod županom sivi lase, je pri nas rešen.«

3 PREDNOSTI ZA VAŠE PERILO

KB LJUBLJANA

POSEBNE UGODNOSTI ZA LASTNIKE DEVIZNIH RAČUNOV PRI KREDITNI BANKI IN HRANILNICI LJUBLJANA

Kreditna banka in hranilnica Ljubljana ima v Jugoslaviji najbolj razširjeno mrežo poslovnih enot in največ zbranih sredstev prebivalstva. Svojem varčevalcem nudi nove in ugodne varčevalne oblike (stanovanjsko varčevanje, kmetijsko varčevanje). Uspeh teh prizadevanj za varčevalce dokazuje v zadnjem času povečanje deviznih in dinarskih hranilnih vlog, ki presegajo vsa pričakovanja.

Kreditna banka in hranilnica Ljubljana daje lastnikom deviznih računov tudi izredno ugodne kurse in priznava dodatne dinarske obresti, in sicer:

brez odpovednega roka 6,25 % letno
(4 % v devizah in 2,25 % v dinarjih)
z odpovednim rokom nad 1 leto 7 %
(6 % v devizah in 1 % v dinarjih)
z odpovednim rokom nad 2 leti 8 %
(6 % v devizah in 2 % v dinarjih)

**DOBROIMETJE NA DEVIZNEM RAČUNU
JE MOGOČE NEOMEJENO UPORABITI
ZA NAKAZILA DOMA ALI V TUJINI, TAKO
V ČASU BIVANJA V TUJINI, KOT TUDI
PO VRNITVI V DOMOVINO. TUDI ZA
POTOVANJA V TUJINO JE MOGOČE
NEOMEJENO ŠTEVILO DVIGOV**

**ZA VPLAČANE ZNESKE NA DEVIZNEM RAČUNU
IN ZA NJIHOVO PROSTO UPORABO
JACMI DRŽAV**

Kreditna banka in hranilnica Ljubljana poslovno sodeluje z vsemi hranilnicami v Avstriji in Nemčiji. Devizni račun vam odpremo že na pismeno zahtevo.

**NALOŽENA DEVIZNA SREDSTVA SO VAM NA
RAZPOLAGO V VSEH TUJIH VALUTAH.
PO VAŠEM NALOGU OPRAVIMO VSE
DENARNE POSLE DOMA IN V TUJINI.
VSE USLUGE NA DEVIZNEM RAČUNU
SO BREZPLAČNE.**

**ZAUPAJTE SVOJE POSLE
POSLOVNIM ENOTAM
KREDITNE BANKE IN HRANILNICE
LJUBLJANA**

Vaše zaupanje nagradujemo
z ekspeditivnim in tajnim poslovanjem
in z najvišjimi
obrestnimi merami.

OSREDNJA POSLOVNA ENOTA
LJUBLJANA, Subičeva 2

PODRUČNICE:

Beograd, Cika Ljubina 8
Novi Sad, Grčkoškova
Mestna hranilnica
Domžale
Kamnik
Kočevje
Taborje
Predstavništvo Münch

ERSPOZITURE:

V Ljubljani: Beograd - Moste
Stara Ljubljana - Sika - Vif
Izven Ljubljane: Crikvenica - Gro-
suplje - Braonik - Litijska - Lo-
gater - Mostvode - Rakek
Ribnica - Vrnica - Zagorje
V AP Vojvodini: Bački Petrovac
Bečevci - Srebrenica - Temerin
Tuzla - Zlati

**Ako navedete vaš točni naslov, lahko že nakazete
devizna sredstva na novo odprti devizni račun številka 501-620-7-709-3210**

TUDI NOVINARSKI OLIMPIJSKI REKORD

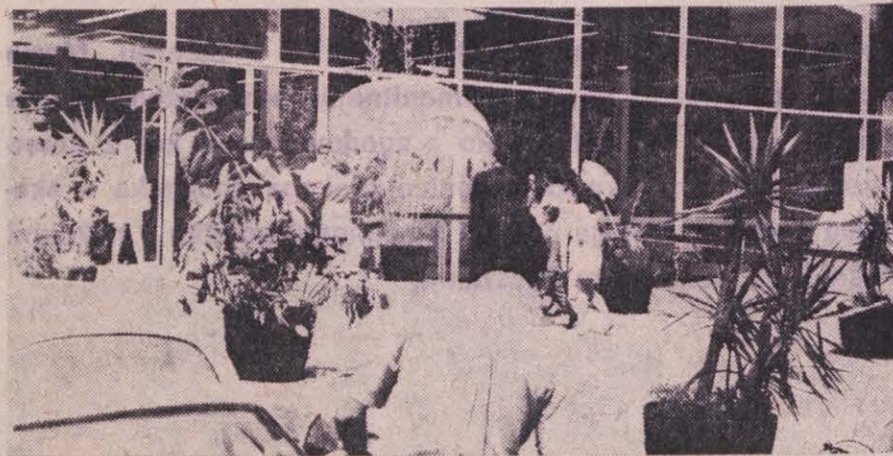
TEŽAVE Z VISKIJEJEM

Cela divizija domačih in tujih novinarjev, filmskih snemalcev in drugega strokovnega osebja je delala tako rekoč noč in dan v velikem tiskovnem centru, ki ga je vodil univerzitetni profesor Hector Ezeta, nekdanji štipendist v Beogradu in Zagrebu. Z vsemi jugoslovanskimi novinarji je profesor Ezeta govoril po naše. »Največji problem,« pravi sedaj, »je bilo čiščenje, ker so bili ljudje neprestano v pisarnah in niso dovoljevali niti snažilkam, da bi vsaj malo pospravile sobe in odstranile na vse strani razmetani papir.«

Ko se je enega prvih dni olimpijskih iger utrgal oblak prav nad tiskovnim centrom, je bil za omenjenega profesorja kajpak to problem št. 1. Montažna strešna konstrukcija ni zdržala silnega pritiska vode in na nekaterih mestih je začelo curčiti tako, da so bili mokri novinarji in teleprinterji. Družba Olivetti, ki je delovno dvorano opremila s stroji, na katerih so bile tastature več kot stotih raznih jezikov in pisav, je morala marsikaj zamenjati, saj je nekaj strojev voda precej poškodovala.

Bilo je še nekaj problemčkov v zvezi z restavracijo, kavarno in barom, saj je, kakor je povedal prof. Ezeta, viskija zmanjkalo že drugega dne olimpijskih iger. »Nismo se odločili za racioniranje,« je dodal, »ker smo takoj dobili novo pošiljko in pišče do konca ni več zmanjkalo.«

»Drugi oče« tukajšnjih novinarjev, znani mehiški književnik Rafael Solana, je prav tako stari znanec in prijatelj Jugoslovij. Čeprav je bila njegova najvažnejša skrb delo z domačimi novinarji, se je nenehno družil s tujimi dopisniki. Ko smo ga povprašali, kaj meni o olimpijskih iger, nam je na kratko odgovoril. »Kar zadeva sport, mislim, da smo domačini doživeli največji uspeh v nogometu. Celo bronasta kolajna je bila za nas nedosegljiva. O ostalem pa boste izrekli sklopno besedo novinarja. Ko smo mu sporočili, da je bila organizacija odlična, možnosti za delo zelo dobre, nam je Solana podaril v spomin eno svojih knjig, ki je prevedena v srbohrvaščino. (Oktober 1968). Na naslovni strani je zapisal še posebno posvetilo: »Morda so drugi bolje od nas organizirali takšne babilonske stolpe, toda nobenega dvoma ni, da smo mi vsem udeležencem iger izkazali prijateljsko plemenitost naroda.«

NOVINARSKI CENTER: delali smo tako rekoč noč in dan

Vodja za zvezo s tujimi novinarji v tiskovnem centru je tudi sam tujec. Američanec George Natanson, bivši dopisnik »Los Angeles Timesa«, je opravil to dolžnost kot odlični tovariš vseh stalnih tujih dopisnikov v Mehiki. »Uspeh, ki ga je Mehika dosegla z olimpijskimi igrami,« pravi ta znani ameriški novinar, »je rezultat sodelovanja velike ekipe stalnih tujih dopisnikov, ki so več kot eno leto pripravljali terena za Mehiko in mehiške olimpijske igre.« Kot vodja komisije tujih novinarjev v Mehiki, je dopisnik Tanjuga že dlje časa sodeloval z Natansonom in drugimi člani tiskovnega centra in mu je zato lahko zastavil bolj odprto vprašanje: »Kaj na olimpijskih igrah, v zvezi z novinarji, ni šlo tako kot bi moralo iti?« »Tega je bilo mnogo,« je iskreno in pristrano priznal Natanson. »Toda ali niso prav novinarji ljudje, ki jih je najtežje prenašati na svetu?«

Več kot 3800 domačih in tujih novinarjev, ki so spremljali 19. olimpijske igre, je doseglo prav tako svojevrstne rekorde, za katere bi lahko zaslužili kolajne. Tako vsaj misli noče vsega tiskasa, načelnik ministrstva za pošto, Rafael Masiel, ki je sporočil, da so v teh petnajstih dneh olimpijskih tekmovanj iz tiskovnega centra v olimpijski vasi poslali v svet nad 2 milijardi besed, morda še celo več. »Prav sedaj delajo naši ljudje dokončne obračune. To so astronomske številke: 69 teleprinterjev velikih svetovnih agencij, med katerimi je tudi Tanjug, je delalo non-stop podnevi in ponoči. Razen teh je bilo na pošti še 144 teleprinterjev za novinarje, ki niso delali za agencije. Tudi ti so bili izkoriščeni od 80 do 85 odstotka. Napisano pa je bilo za več ko milijon knjig mehiških vestij.«

Don Rafael noče odgovoriti nič določenega samo na eno vprašanje. Ko ga sprašujejo, koliko je zaslužila mehiška pošta s tolikšnim prometom, pravi: »Prvič, tega še ne vem, drugi pa ne bomo zaslužili samo mi, ampak bomo dobiček delili tudi z drugimi poštami, ki so nam pri tem pomagale.« V Beogradu je Don Rafael spremljal takratnega predsednika Lopeza Mateosa. »Poslali so me, da bi pomagal mehiškim novinarjem pri poročanju, toda na jugoslovanski pošti so vse tako uredili, da sem ves čas samo počival.«

ŽORGA IN DRAGOCENA ŽOGA

Običajno so bile slačilnice jugoslovanskih košarkarjev v Palacio de los deportes v Mexico precej prazne. Po tekмах se je tu zbralo le nekaj jugoslovanskih novinarjev in članov vodstva. Tudi mehiški tisk ni nikoli omenjal Jugoslovancev kot favoritov košarskega turnirja. Čisto drugače pa je bilo po briljantni zmagi proti Sovjetski zvezi. Fantje, ki so bili čisto iz sebe, so se komaj rešili v garderobo. Vsakdo je hotel Jugoslovancev stisniti roko in jim čestitati k neverjetnemu uspehu. V zadnjih sekundah je vodil žogo, kot že mnogokrat a najtežjih

trenutkih, kapetan ekipe Ivo Daneu. Ko je zasiaal zadnji sodnikov žvižg je od veselja vrgel žogo visoko v zrak in stekel k soigralcem, ki so ga dvignili na ramena. Vselej je trajalo kar na sredini igrišča, vse dokler se v dvorani nista pojavili ekipe ZDA in Brazilije in prekinili odličje zmagovalcev. Igralci so se obkrožili od publike in svedeh vseh prisotnih Jugoslovancev počasi prebili v slačilnice, razen Aljosa Zorge, ki se je pognal med občinstvo v lovu za žogo, s katero je bil dosežen veliki uspeh.

J. D.

PREDSTAVLJAMO VAM PEČI NA OLJE

na zalogi peči z in brez električnega vžiga
in z ter brez vgrajenega termostata

● EMO 8 - 7500 cal 805.- din

● KONTAKT, 7500 t - 7500 cal
935.- din

● HUSQVARNA - 4004 - 7500 cal
(za 140 m³) 1.525.- din

● EMO 5 - 5500 cal 647,30 din

● STEREO - 7500 cal 885.- din

● AMFA - POTEZ - 9000 cal
1.254.- din

● ONOFRI fili - 5500 cal 1.323.- din
- 7500 cal 1.433.- din

● EMAJL DIMNE CEVI IN KOLENA
● PLASTIČNE KANTE ZA OLJE od 5 do 50 litrov
● ROČNE ČRPALKE - plastične in metalne

EP SUPERMARKET

LJUBLJANA - PASAŽ NA AJDOVŠČINI
ODPRT VSAK DELAVNIK OD N.30 DO 21. URE

TEDENSKA TRIBUNA TEDENSKA TRIBUNA TEDENSKA TRIBUNA TEDENSKA TRIBUNA TEDENSKA TRIBUNA TEDENSKA TRIBUNA TEDENSKA TRIBUNA TEDENSKA TRIBUNA TEDENSKA TRIBUNA TEDENSKA TRIBUNA TEDENSKA TRIBUNA TEDENSKA TRIBUNA TEDENSKA TRIBUNA

LATINSKA AMERIKA

VROČI KONTINENT

V Latinski Ameriki vre. Od vsepovsod poročajo o nemirih, stavkah in uporih. V Mehiki so težave ob začetku olimpijskih iger le začasno odstranili. V Hondurasu so se študentje pridružili delavcem, ki stavkajo proti vladni odločbi o zvišanju prometnega davka za 10 odstotkov. Oblasti so razglasile izjemno stanje.

V Ekvadorju so študentski nemiri dosegli višek poleti, ko je bil na volitvah Velasco Ibarra izvoljen za predsednika republike. V pokrajinah Manabí so študentje priprli guvernerja.

Študentje in delavci v Argentini so se začeli upirati konec junija. Policija je na-

stopila z oklepniki; stavkajoči so se branili s steklenicami benecina. Bilo je na stotine ranjenih in več kot dva tisoč zaprtih. Vzrok nemirov je spornikovalna politika Oganjela, ki bi rad napravil srede v deželi.

Gvatemala je na robu državljanske vojne. Vladajoči reakcionarni režim skuša s terorjem zatreti gibanje pripadnikov obo-roženih revolucionarnih enot. Računajo, da je v medsebojnem obračunavanju padlo štiri tisoč žrtev. Uporniki so ubili pomorskega atašeja ZDA, konec avgusta pa ambasadorja Johna Gordona Meina. Razglasili so obsedeno stanje.

Na Haitiju so v nekaj mesecih pripadniki telesne garde predsednika Duvaliera sedemkrat preprečili poskuse, da bi se izkrcali haitijski rodoljubi. Pokoli brezpravne množice se nadaljujejo. Duvalieru se majoje tla pod nogami, vendar mu je 85.000

plačanih privržencev še vedno v krepko oporo.

V Boliviji se spopadajo študentje in policija. Leto dni po smrti Che Guevare ponovno oživlja partizansko gibanje.

V glavnem mestu Brazilije je policija vrzila na univerzo in aretirala nekaj subverzivnih elementov. Od tedaj se širijo študentski nemiri po vseh večjih mestih v deželi. Bombe pokajo v vojaških ustanovah, zlasti v San Paulu.

V Čilu se upirajo kmetje zaradi zavilavanja agrarne reforme.

Urugvajski policija je konec septembra ubila dva visokošolca v Montevideu. Uvedli so cenzuro in mobilizirali vojsko. Študentje vzklkajo: »Raje umreti pokonci, kot živeti na koljenih.«

Venezuelska vojska še preganja Castrove partizane (kakih 300 mož) in skuša ujeti voditelja gverile Douglassa Brava in njegovega namestnika Lúbeno Petkova, v nepredhodnih planinah San Louisa.

INDIJA

ŽETEV SLABO KAŽE

Do nove žetve manjka le nekaj tednov, vendar so indijski gospodarstveniki zelo zaskrbljeni. Monsumi so muhasti - nekeje je preveč moče in poplave ogrožajo letino, druge pa je dolgotrajna suša požgala po-

sevke na poljih. Po predvidevanjih bodo letos poželi tri milijarde ton žitaric, kar je za 5 odstotkov manj kot lani.

Slabi obeti povzročajo naraščanje cen; posebno se je podražil riž. Slišati je zahteve, da bi začeli razprodajati državne zaloge. Centralna vlada v New Delhiju upa, da bo lahko uvozila 6 in pol milijona ton žitaric, v glavnem kot pomoč iz Amerike. Le pol milijona ton riža bo kupila na mednarodnih tržiščih.

Združene države so že odobrile tri in pol milijona ton, za preostalo količino pa še čakajo privolitve predsednika Johnsona. O tem se adogovarjata zunanji minister Dean Rusk in indijski podpredsednik Desai.

V hladnih mesecih, to je do konca decembra, bo glavna skrb centralne vlade, kako preskrbeti dovolj riža prebivalstvu v nekaterih državah, kjer jim je glavna hrana. Prav poseben položaj pa je v Kerala; tu so komunisti v večini in grozijo, da bodo nakupili riž v tujini za lastne devize, iz New Delhija pa jim ponujajo le pšenico in prepoved trgovanja s tujino na svojo roko.

Indija se je obvezala, da bo do leta 1971 pridelala dovolj žitaric za svoje potrebe. Za uresničitev te obveze so potrebne razne omejitve lokalnih samoupravnih pravico. To povzroča hudo kri v krajih, kjer pridejajo presežke. Vsi soglasno zahtevajo večjo avtonomijo in za kakršnekoli omejitve pravice nočejo slišati.

FILM

JAMES BOND II.

visokega, močnega, moškega, daljica avtomobilov, postavite ga na avtošnjno pred kamero, in kaj dobi? Jamesa Bonda številka dve, kar je postal samozavestni Avstralec George Lazenby, star 29 let. »No, ja,« je priznal na tiskovni konferenci v Londonu: »Laurence Olivier, ravno nisem.« Pravzaprav je bila Lazenbyjeva igralska praksa doslej omejena le na televizijske reklame.

»Hoteli smo nekoga, ki je poln moške samozavestnosti. Misim, da je ta človek ima dovolj,« je dejal režiser Peter Hunt. »Le počakajte, da ga bodo videle ženske na platnu.« Kot kaže, je neznanec posekal kakih dvesto dobrih igrancev, kateri so hoteli zasesti mesto tajnega agenta, ki ga je, naveličan tega posla, zapustil Sean Connery. »Začuden bi bil, če vloga ne bi bil do-

bil,« je izjavil Lazenby, preden se je odpravil v Švico na snemanje filma »Tajna mislija v imenu Njenega veličanstva«.

FILM

OD IGRE K REŽIJI

V začetku prihodnjega leta bo Katharine Hepburn debutirala kot filmska režiserka. Igralka se bo pridružila svoji dolgoletni prijateljici Ireni Mayer Selznick, broadwayski producentki, ki bo prvič poskusila svojo srečo pri produkciji filmov. Njun prvenec bo film »Martha«, ki je predredba romanov »Martha«, Eric in George ter »Martha v Parizu« britanskega pisatelja Margeryja Sharpa. Film, katerega vsebina je kariera mladega angleškega dekleta, ki pride v Pariz, da bi postala slikarka, bodo snemali - v barvah - v Londonu in Parizu.

Katharine Hepburn, ki se je na filmskih platnih prvič pojavila leta 1933, je svojo odličje, da se poskusi v režiji, komentirala takole: »Za filmsko režijo se pravzaprav zaimam že zelo dolgo. Louis B. Mayer mi je že pred dvajsetimi leti predlagal, naj se posvetim režiji. Enako mi je svetoval režiser John Ford, toda do sedaj se mi za to še ni nanesla priložnost. »Martha« je moja prva velika možnost in prepričana sem, da bom svoje delo dobro opravila. O filmu si nočem ustvariti no-

LATINSKA AMERIKA - Nemiri in protesti

NAPOVEDI PESIMISTOV SE NISO URESNIČILE

MILIJONI SO PLOSKALI

MEXICO – (Telex) – Motil se je, kdor je 19. olimpijskim igram – mehiškim olimpijskim igram – prerokoval slab konec. Zastor je padel nad veliko svetovno športno predstavo in publika, ne samo tista, ki je v nedeljo zvečer prisostvovala slovesu na stadionu Mexico 68, ampak tudi milijoni televizijskih gledalcev so navdušeno zaploskali mehiškim olimpijskim igram.

Tisoči in tisoči mehiških organizatorjev so si lahko oddahnili. Za njimi je veliko delo, trud in skrb.

Kaj vse so prerokovali tem igram v glavnem mestu Mehike! Da bodo ljudje cepali od vročine, ki včasih doseže v oktobru tudi 40 stopinj in več. Res, bilo je vroče, ondan, ko so dirkali kolesarji, najbolj, toda nikogar ni prizadela sončarica. Spominjam se članka nekega angleškega zdravnika, ki je bil objavljen tudi v našem tisku. Opozarjal je obiskovalce, da se morajo pripraviti na žgočo vročino in žugal prirediteljem, kako si le upajo delati olimpijske igre v takem podnebju, pa so potem morali mnogi v trgovinah Mexica kupovati toplejše reči, ko navsezadnje ni bilo nobene tako neznosne vročine, ampak so bili dnevi, ko je celo zlahkalo. Takole zvečer je čisto prav prišel tople pulover in kdor je nasledel napovedim strokovnjakov, ga je zanesljivo pogrešal. Da bodo tekmovalci padali po tleh od pomanjkanja kisika. Padali so po tleh, kakor padajo na vsakem maratonu in dolgih progah. Športni boj gre pač do konca moči.

BREZ VEČJIH PRETRESLJAJEV

Oesa vsega niso prerokovali tem igram, kot da se je že zdavnaj prej, predno je zagorel vrh olimpijskega stadiona olimpijski ogenj, vse zarotilo proti Mexicu. K sreči večine vsega tega ni bilo. 19. olimpijske igre so minile brez večjih pretresljev. Bilo je napak, kako da ne, nevednosti, kje jih ni na tako obsežnih prireditvah, za mnoge premalo natančnosti, preveč tistega tipičnega za mehiško ljudstvo: marš, če ne danes, pa jutri. Toda olimpijskih iger to ni iztirilo, zato zaslužijo gostitelji čestitke, ki so jih tudi dobivali, ko so si segli v roke s svojimi gosti.

Mehičani so svoj namen dosegli. Za njimi je največja športna manifestacija na svetu, ki je to lépo, gostoljubno deželo približala svetu. A to še ni vse, kar je Mehika želela doseči z olimpijskimi igrami. Ne samo želja, da svet spozna Mehiko, njeno barvitost, njeno nasprotja, njene ljudi, tudi svojim ljudem je hotela z igrami dati vrednost, ki bo v ljudeh ostala, zlasti v mladini.

In sa preprčilo o naših prvotnih specialitetah ter solidni postrežbi

Šport je v Mehiki eno poglavitnih vzgojnih sredstev. Za šport dajejo veliko denarja. Za prosveto nasploh veliko več kot za vojsko. V prosvetljanju ima šport v tej državi pomembno mesto. Niso pa samo prosvetni organi tisti, ki podpirajo športno gibanje; eden največjih pobudnikov športa in telesne kulture, a ne samo z gesli, temveč tudi z znatno gnotno podporo, je socialno zavarovanje. Socialno zavarovanje vzdržuje velike športne objekte, ustvarjalno posega v tako rekoč celotno športno življenje Mehike. Mimo tega, da ima socialno zavarovanje svoja gledališča, dvorane, je poglavitna skrb te ustanove skrb za zdravo telesno rast mladine, ne zanemarjajo pa tudi športnega udejstvovanja starejših.

Državni inštitut za socialno zavarovanje ne stiska z denarjem, kadar gre za šport. Resda je akcija sedaj več ali manj omejena na mesta, še posebej na prestolnico Mehike, toda načrt je mnogo bolj obsežen: zajeti vso deželo. Tudi na olimpijskih igrah je imelo socialno zavarovanje svoje pomembno mesto. Prevzelo je celotno skrb za zdravstvene usluge na tej veliki prireditvi. Dalo je na voljo številne zdravnike, med njimi tudi mnogo specialistov za športno medicino, ki jih socialno zavarovanje posebej zaposluje v svojih telesnokulturnih ustanovah. Blizu sto učiteljev telesne kulture, ki so prav tako uslužbenci socialnega zavarovanja, je bilo na voljo mladim obiskovalcem olimpijskih iger, ki so se zbrali na mednarodnem taboru. Tudi ta pisani mednarodni tabor je bila velika mednarodna športna prireditev, saj so tekmovali med seboj v različnih športnih panogah, posebej pa prikazali vsak svojo najbolj priljubljeno športno igro.

MEHIKANSKI SO ŽIVELI Z IGRAMI

Mehičko ljudstvo je resnično živelo s svojimi olimpijskimi igrami. Ne samo gospoda, ki je lahko kupovala drag kartice za prireditve in se šepirila na tribunah, tudi preprosti ljudje, tudi tisti, ki so videli olimpijske igre samo na ekranih televizijskih aparatov v izložbah trgovin, so na gosto obkrožili stadione in veselo pozdravljali športnike iz vsega sveta. Tudi tem ljudem so bile namenjene olimpijske igre, boji, trdo delo športnikov, uspehi, ki jih je moč doseči samo s potiki znoja. Vse to se je godilo tu pred njimi, lahko so videli maratonce, ki so se z zadnjimi močmi bližali po dolgi poti na cilj, na smrt utrujeni, a z nezadržno željo, da opravijo svojo dolžnost, in da za nobeno ceno ne popustijo. Toda druge športne boje, ni manj zagreze, ne in odločne, je videla Mehika, tista Mehika, ki ji včasih manjka volje, ki zastane pred zadano nalogo in se raje prepusti lagodju.

Ne maram trdit, da sem v mesecu dni bivanja med Mehičani kaj prida spoznal te ljudi, čeprav so odprti in povedo vse, kar mislijo. Toda ljudje, ki imajo opraviti z vzgojo, vedo povedati, da prav odločnosti in zagrizenosti manjka njihovemu ljudstvu. Mlad profesor, ki je videl svet in mu je nadvse pri srcu mehiški revež, ki se prebija od dneva do dneva, učitelj, ki hoče naenkrat spremeniti svet in ga mehiškemu preprostemu človeku napraviti boljše, mi je pripovedoval

VARUJTE SE MEHIŠKEGA SONCA: bolj kot sonce sta mofila dež in mraz

natanko takole: »Največja tragedija precejšnjega dela Mehčanov, zlasti onih na deželi, je da jim preprosto ni treba delati. Tisto malo, kar rabijo za v usta, je tako poceni, da dobe z malim trudom, več si sploh ne želijo, želja za boljše je zatrta. Življenjskega boja ne poznajo, ne vedo, kaj je ambicija, želja po boljšem. Pa še to: preveč radi imajo otroke. Po petnajst in še več otrok v družini. Preveč za ljudi, ki jim je kaj malo mar, kaj bo prinesel prihodnji dan.«

Da je bilo zanimanje za olimpijske igre med revnim slojem prebivalstva Mehike zares veliko, pričajo podatki o obisku kinematografov, največji zabavi, ki si jo lahko, in si tudi jo, privoščijo človek brez denarice. Ne pomnijo, da bi bile dvorane za filmske predstave tako prazne kot sedaj, pa čeprav so pripravili posebne programe, ki naj bi zadovoljili tudi tuje obiskovalce Mehike. Vse je gledalo olimpijske igre. In to je bil tudi eden od namenov, pobudnikov zamisli, da pripravijo igre v Mehiki.

Pobudniki mehiških iger si veliko obetajo. Tudi to, da bodo vsaj za malo premaknili svoj problem — zdravniki ljudje, ki nekako žde, zadovoljni s tem, kar imajo.

Ne samo Mehičani, ves svet je izbral tokratno športno slavo, ki je na vrsti vsaka štiri leta. Vselej ga izkoristi vsak po svoje. Tokrat so ga tudi

črni ameriški športniki, ki so z dvignjeno pestjo protestirali zoper krivico ameriške rasne politike, v katero je vmešan tudi predsednik najvišjega mednarodnega olimpijskega telesa, ameriški hotelirski magnat iz Chicaga, stari in vnovič izvoljeni predsednik mednarodnega olimpijskega komiteja Avery Brundage. Ne samo Brundageju, tudi celotni ameriški rasni politiki so se zmagoviti črnopolti ameriški atleti smejali v brki in ji pred vsem svetom kljubovali na najvišjih olimpijskih stopnicah.

Toda najbrž si je pobudnik bol-kota olimpijskih iger, ki naj bi ga izvajali ameriški črni atleti, Harry Edwards, docent univerze v San Joseju v Kaliforniji, ko je začel netiti med njimi odpor že v začetku leta, zamislil svoje načrte drugače. Njegova zamisel ni docela vzgala. Čeprav je kazalo, da bodo šli za njim vsi črni ameriški reprezentante, sta mu ostala naposled zvesta le John Carlos in Tommy Smith, ki sta šla do kraja in zapustila svoje ekipe in na koncu na posebni tiskovni konferenci v Washingtonu razočarano ugotovila, da se je njunemu odločnemu manifestu pridružio kaj malo športnikov, ki sicer mislijo enako. Toda svet je le videl protest odločnih zastopnikov črnega prebivalstva Združenih držav Amerike in veliko jih je bilo, ki so jim dali prav.

JOZE DEKLEVA

TEDENSKA TRIBUNA TEDENSKA TRIBUNA TEDENSKA TRIBUNA TEDENSKA TRIBUNA TEDENSKA TRIBUNA TEDENSKA TRIBUNA TEDENSKA TRIBUNA TEDENSKA TRIBUNA TEDENSKA TRIBUNA TEDENSKA TRIBUNA TEDENSKA TRIBUNA TEDENSKA TRIBUNA TEDENSKA TRIBUNA

benih predstav, dokler ne bo končan scenarij. Pošteno povedano, o njem najraje sploh ne bi govorila, dokler ne bo vse pripravljeno za snemanje.

REPRODUKCIJE NI RAZLIKE

»Teoretsko ni razlike med originalno sliko in kopijo Güntherja Dietza. To ni so reprodukcije, ampak faksimila. Tako sodi strokovnjak, konzervator v newyorškem muzeju Metropolitan Theodore Rousseau. Nemo Günther Dietz, živi v Avstriji blizu Salzburga. Lahko posname vsako sliko, od klasične do najmoderneje, s fotografskim postopkom, ki ga je sam odkril. Uporablja pa lahko platno, les ali papir, kot avtor originala.

Pred njim so poznali razne tehnike za posnetke mojstrov. Vse imajo razne pomanjkljivosti. Litografija ne zadovoljuje zaradi bleseče površine. Francoska kamagrafija omogoča sicer dobre posnetke — do 250 po številu, vendar je potem original uničen. Drugi postopek, kolografija, posname barve v redu, vendar brez vitke globine in perspektive originala.

Metoda Güntherja Dietza nima takih napak. Na mednarodnem kongresu v Münhu so izvedenci izjavili, da je posnetek popolnoma enak originalu. Nemški tehnik ne bo odkril skrivnosti svojega postopka. Dietzova metoda je domnevno takale: Najprej fotografira original z treh zornih kotov in obdeluje pozitivne posnetke. Bar-

ve loči s posebnimi filtri. Za reprodukcijo neke slike je moral Dietz napraviti 53 odvisov na celofanskih listih. Nato jih je po svoji metodi prenesel na najlonski ekran, občutljiv za svetlobo. Celoten postopek stane 120 tisoč starih dinarjev.

V svojem ateljeju napravi Dietz, ki mu pomaga sin Dieter, le nekaj izvodov na dan.

POPOLNE REPRODUKCIJE — Umetnine za vsak žep

Vendar je v enem letu prodal za skoro dva milijona mark reprodukcij. Ko bodo postopek izpopolnili in pripravili za industrijsko proizvodnjo, bo lahko sleherni človek imel doma slike, ki bodo popolnoma enake največjim umetninam na svetu.

»Dietz poznajo danes le redki izbran-

ci — piše nemški umetnostni kritik — vendar lahko stavite, da bodo v kratkem o njem govorili v najširših krogih poznavalcev in ljubiteljev umetnin.«

ZNANOST IN TEHNIKA

MOTORIZACIJA

»BRITANCI« NEZANESLJIVI

Na švedskem je v veljavi zakon, da mora od vlade pooblaščen ustanova za preizkušanje avtomobilov pregledati vsa vozila, ki so na cesti za tri leta. Uradni inspektorji imajo pravico odrediti popravila oziroma zamenjavo vseh dotrajanih avtomobilskih delov. Če so okvare večje, vozilo ne izdajo prometnega dovoljenja, dokler ni temeljito popravljeno.

V prvih šestih mesecih letošnjega leta so inspektorji ob pregledovanju tiri leta

SAVA KRAV

NAJBOJŠA LEPILA:

- HLADNO LEPILO ČEVljARSKO
- TOPLO LEPILO
- EXTRA SAVANOL LEPILO

v tubah
v dozah
v hobokih

LEPILA ZNAMKE »SAVA« LEPIJO VSE!

kdor ponudi DONAT ponudi zdravje

sodobni družini sodoben dom

marles

marles - maribor

starih avtomobilov prišli do preseneljive ugotovitve, da so britanska in sovjetska vozila po zanesljivosti in vzdržljivosti na zadnjem mestu uradne lestvice, na kateri vodita švedski SAAB 96 in VW.

V naslednji razpredelnici so v odstotkih navedeni podatki za britanske avtomobile:

	brezhibni zavrnjeni	
BMC		
mini	26,8	31,7
COOPER	16,5	50,2
COOPER S	14,8	61,2
1100	41,0	18,2
1800	33,6	17,5
Ford		
anglia	38,6	15,8
cortina	31,2	19,8
Jaguar	27,0	30,6
rover	28,4	28,4
Layland		
triumph herald	20,7	30,0
triumph spitfire	20,6	34,6
triumph 2000	32,3	23,6
Vauxhall		
viva	32,4	21,2
victor	43,5	17,7
cresta	30,3	29,7

RAZISKOVANJA

DELFIN REŠUJE POTAPLJAČE

Potapljač se nenadoma zave, da je pod morjem zašel. Treba se bo dvigniti. Tedaj se začne težave: oprava se mu nekaj zapleta in kisika iz bombe na hrbtu ni več. Potapljač pritisne na gumb za alarm. Komaj je utihnil zvočni signal SOS, se pripodi po morju kot torpedo nekaj dolgega. Prišel je reševalec: delfin.

Ta bernardinec morskih globin ima pri-trjeno na telesu dolgo vrvico, katere konec je v podmorskem bivališču potapljačev. Človek v stiski mora samo hitro za to vrvico in že je v zatočišču na dnu oceana.

Pokaže se, da bi drug potapljač v bližini nujno potreboval večje škarje. Zaradi dekompresijske komore bi trajalo več ur, da bi prišel na površje in se potem spet spustil v globino. Tako pa samo pokliče dežurnega delfina in po telefonu sporoči raziskovalni ladiji, kaj potrebuje.

Delfin lahko pride na morsko gladino iz globine 160 metrov in se spet spusti nazaj v skopih dveh minutah in trideset. Vr-ne se s potrebnim orodjem v torbi.

Mornariški center v Point Muguju v Kaliforniji pripravlja najbolj zahtevno pomorsko operacijo v vsej svoji zgodovini. V bližini otoka San Clemente pred Long

IZDAJALCI

DONALD
HAMILTON:

Moje mnenje o njej se je spet začelo boljati; navsezadnje je je vedela nekaj dejstev in tudi razmišljala o njih. »In kje so pritrjeni ti motorni čolni?« sem vprašal.

»Prav tu v Honoluluškem pristanu za jachte. Dva čolna sta, registrirana pod različnimi imeni — eno zunaj in eno znotraj — toda tu je zdaj samo eden. Drugi je zginił že pred dvema večeroma. Na pot odhajajo navadno ponoči. Prepričana sem, da je čoln na K. Morebiti je prevzel kitajsko delegacijo z njeno opremo.«

»Res ne veš, kaj naj bi bilo to?«

»Ne.«

»Tina Monk v bližini kako hišo ali svoj glavni stan?«

»Da, najel je veliko hišo, v modernem delu mesta za Diamond Headom, pod imenom Rath. Hiša je rožnate barve s plavalnim bazenom —«

»Kar pusti to,« sem rekel. »Ne bom se šal defektiva, razen če se poloŝaj koronito spremeni. Vrniva se h K. Rečimo, da imas prav in lahko odpisava Oahu, Maui in Havaje. Kaj pa manjši otoki? Saj jih je nekaj, ali ne?«

»No, na Lanaiju je velika ananasova plantaŝa. Je nizek otok, raven in precej obľudjen. Tu skoraj ne more biti skrivališča. Kahoolawe uporablja vojska za vaje z bombami. Leŝi v preprovehanih vodah, in vsa kot privratno ladjo, ki bi se prikazala v bliŝini, bi poslali nazaj. Nihau je privatna last, in tuŝji bi bili takoj sumljivi. Seveda je še več manjših otokov, zapuštenih hribov ob obali; večina med njimi je vuli-

la je zakonita dednina denarija in lahko je zapustila denar svojemu možu ali komurkoli...«

S tem pogovorom sva se precej oddaljivala od posla, zavoljo katerega sem prišel na Havaje, vendar tega skoraj nisem mogel reči. Če bi se navedel nezanimljivost, bi lahko postal sumljiv. Lahko bi ji namignil, da imam trenutno važnejše stvari, kot pa je pol milijona dolarjev.

»Samo trenutek!« sem ji rekel. »O kateri oporoki pa zdaj govoriva? Iz pisma, ki sem ga prejel, in iz tega, kar si mi povedala, sklepam, da je štari Philip Grant Marner, ali kako mu je bilo že ime, zapustil premoŝenje svojima otrokoma Kamehau in Winifred. Je tako?«

»Da, seveda. In Winnie je prepustila svoj deleŝ tebi s priporočenim pismom, ki ga je teden dni pred smrtjo poslala iz Francije. Nisi tega vedel?«

Mislil sem na dekle s srebrnimi lasmi, ki ni nikdar imelo govora o sebi. Moj glas je bil tuden in oddaljen, ko sem spet spregovoril. »Ne, nisem vedel. Nih telega nisem vedel, da ima denar. Nikdar mi ni povedala.«

»Seveda zdaj tako praviš.«

Pogledal sem jo, globoko zaljel sapo in uspejo mi je, da sem se nasmeñnil. »Toda, Roylen laŝnivec sem. Verjeti mi ne moreš niti ene same besede.«

»In svojo čustvenost lahko spraviš v obira. Morda je bila Winnie pomnoŝna nate — kdo ve, tega ne bom nikdar zvedela — toda svoje dediščine ti ni zapustila samo zavoljo tvoje očitljivosti. To je storila zato, da bi me jezila in da bi zaskrblila svojega starejšega brata, ki ga je obobčevala.«

»Da bi ga zaskrblila?« sem vprašal. »Ja, bi ga odlegnila od svojega deleŝa, če bi slučajno umrla? Je to zaskrblja?«

»Ja. Vedela je namreč, da je skoraj ŝe brez denarja, in ker je vedela, da ga bom zapustila, če me ne bo mogel več vedno vzdrževati. In po njegovem mnenju bi bila moja ločitev od Kamehaua največje doŝivetje v njegovem življenju. Sovražila me je, in po njeni teoriji, o tem sem prepričana, bi mi uspejo iz sebe nekdo je narediti človeka.« Isobel je skomignila z rameni. »No, takšno je bilo po njeni misli. Vedo sva se pričkali o tem, kaj je dobro za Kamehaua in kaj ne. Uspejo mi je, da sem v tej bliki zmagala; zavoljo tega je odšla in sprejela to vladno delce. Isobel se mi je nasmeñnila. »Nikdar nana ni sporočila, kaj dela, razen tega, da je njen posel v zvezi z daljšimi potovanji. Toda saj lahko uganem, ali ne? Tako, kot lahko uganem, da nista bila resnično poročena.«

Med voŝnjo proti severu sva prav dobro videla otok s kolonijo go-baycev. Meni, ki ga nisem gledal z očmi mornarja, se mi je plavala v majhni ribiški barŝi zdelo tvegana, toda če mi ne bo kaj boljsega prišlo na misel, bom moral tja res z ribiško ladjico. Vsaj poskušam lahko tako, da se bo zdelo, kot da se res nameravam odpraviti na tako pot. Bosia zlatoturneni mladeniĝ in človek s kljukastim nosom imela vsaj kaj pomembnega sporočiti — in čim več pozornosti bom zbudil jaz, tem manj bodo pozorni na Jill, pa naj je bila kjerkoli.

Nato sva se pripeljala mimo vrste odličnih hotelov in mimo čudovito urejenega igrišča za golf, kjer so atletske postave, moške in ženske, uživale v zdravi vadbi. Ko sva vozila naprej proti severu, je obala postajala vse čemernejša in pustja; vozila sva naprej, dokler nisva opazila hribov ob čudovitim, peščenem zalivu. Po pobočju hriba je bilo posajenih nekaj čudovitih hotelov, ki so gotovo stali lepe denarce; če bi bili malo manj dragi, bi se lahko kar lepo ujemali s splošnim okoljem na otoku.

Toda to je bila vendar prvotirsna točka, ki si vendar ni smela privoščiti napake. Ko sva zapeljala k hotelu, sem videl Isobel, kako je prišla svojo torbico. S hitro, živčno kretnjo si je priŝgala cigareto in vŝagahnik spet spravila v torbico.

»Pripravljena sem že za plačilo,« je rekla. »Preden se bom preoblekla za kosilo, bi rada kaj popila.«

»Slišal sem tvojo željo,« sem odgovoril. »Ponovitev naročila ni potrebno. Priškrbeli ti bomo plačilo. Morda bomo poiskali kaj tudi zame. Potreboval jo bom, če boš še ves večer imela glavobol.«

»Nisem kriva, če me je skrivnostni vlomilec po glavi...«

Isobeline oči se se malo zoŝile. »Predvidevam, da sva v enem teh hotelov celo rezervirala sobo?«

»To je bolj ali manj točno ma'am,« sem odgovoril. »Medtem ko si ti pripravljala svoje reči, sem jaz malo potelefoniral in našel kraj, ki ni tako poln. Toda gre za dve rezervaciji, dve sobi. Da bi bilo kar najbolj devisko, ma'am.«

Nekaj trenutkov me je opazovala, nato pa se počasi nasmeñnila. »Kaj bo, Matt. Hvala. Mislim, da to ni bil del našinega dogovora... Seveda sem rekla, da naredim vse. Nimam rada, če je kdo o tem trdno prepriĝan. Želim, da me prej vsaj zaprosiš.«

»Si ga... si ga ubil?«

»Zdelja kvi, kaj? Ne, nisem ga ubil. Nakloni sem mu samo nekaj ur spanja, popolnoma neškodljiva injekcija.« Pogledal sem na uro. »No, pribliŝno uro in pol imava casa, da pridva na laleišče, ki je na drugi strani Honoluluja. Upan, da znaš hitro spraviti svoje stvari v krovce. Najine sobe v hotelu bova obdrŝala, če seveda lahko preneses stroške. Vzemni dovolj obľek za nekaj dni. Upan, da bova dobla prostora v tem prekletem letalu.«

Kislo je rekla: »Ne bom pokrivala stvari in te vprašala, kam greva. Verjetno se dobro zavedaš, ker me puščaš v negotovosti.«

Med voŝnjo nazaj do hotela Halekulani nisva govorila. Menim, da je bila še vedno jezna name. Sam sem se zaradi vsega, kar sem ji storil, čutil malo krivega. Monk ne bo verjel, da gre samo za nekako prvirno sorodstvo. To zgoďbo bo imel za preveč nenmogočo, da bi jo upošteval. In prav verjetno ne bo upošteval mojega opozorila, naj jo pušti na miru. Prav nasprotno, to bo ravnal kot narej, naj ji posveča posebno pozornost.

No, navsezadnje pa je bila ženska za to plačana, in to dobro plačana, s tem bo odlegnila posebno Monkovo pozornost od dekleta, ki je imela posebno delo in ki ga je, to sem upal, ravnokar dobro opravljala.

»Nisi mi mnogo v pomoĝ, Matt.«

»Tudi to je res,« sem ji odgovoril. »Narodiva kosilo. Pošlano sem že laceru in me pogledala. »Te lahko nekaj vprašam?«

»Domnevam, da so tvoje besede resnične in da si nekaj takih vladoperativcev. Je bila tudi Winnie?«

»Zase si mi rekel, kaj si. Če si seveda govoril resnico. Kaj mi ta- di to klasificirano?«

»To si nekako krepkela iz mene, ker si opazila pišenko,« sem ji rekel. »Moral sem ti povedati nekaj opriljenilvega, da bi se izognil škodljivim govoricam. V takih primerih lahko govorimo resnico, nismo tako, da bi delali iz vsega še večjo skrivnost. Toda to ne pomeni, da ti lahko povem celotno operacijo samo zavoljo tega, da bi s tem zadovoljil tvojo žensko radovednost.«

»V resnici je nekaj več od ženske radovednosti.« Isobelin glas je bil ostr, »Če je bila tudi Winnie agentka, in če sta delala skupaj, in je bila ona ubita na delu, potem morebiti —«

»Morebiti kaj?«

»Morebiti nisi bil poroĝen z njo. Morebiti sta se samo pretvarjala. Morda je bilo vse to — kako ŝe praviš temu — zaradi kritiĝa? V tem primeru —«

Bila je panetna ženska. Nasmeñnil sem se ji. »V tem primeru bi bila vidra s Kamehauom najbolj zadovoljna, mar ne? Nobene poroke, nobene dedišĝine zame. Smola, in pravkar sem se začel počutiti tako strahno bogatega!«

Isobel se ni nasmeñjala. »Na žalost za naju ni vse tako preprosto. Če si bil z njo poroĝen ali ne, tu je še vedno njena poslednja volja. Da-

o nekem Nagukiju. Pravzaprav vendar. Zdi se, da je s svojim avtom zdrsnil v prepad. Ali pa je bil porinjen. Kaj je pravzaprav bilo?«

Zmajal je z glavo. »Kar pusti. Morebiti sem storil napako, ko sem ti povedal o njem. Morebiti.«

»Kar se Washingtona tiče, sem tam res storil napako, toda to se ne bo ponovilo. Čeprav bi ti bilo zelo ljub, iz mene, Monk, ne boš nič več iztekel. Zato nikar ne izgublja svojega časa.«

Mislil, da me varas,« je rekel. »Vedno si bil ljubljence udele- jtev. Svojega priljubljenega učenca ne bi lahko pozabila, razen če ne bi s tem želel nekoga prevarati. Vse to mi preveč smrdi.«

»Koga skušam prevarati in zakaj?« sem vprašal. »Zlate? Kaj ti pa je? Se te pušča občutek krivde? Ta skrivnostna zadeva z Nagukijem in sploh?« Pomembno sem ga opazoval. »Seveda, to je! Res misliš, da so me poslali, da bi te malo priptipal. Čemu? Kaj pa počenjaš tukaj, češar ne bi smela? Glasno sem se zasmejala. »No, torej sva si enako pravna prijatelji. Pusti me na miru, ali pa bom skušal ugotoviti, zakaj si zaskrbljen. In zdaj, hudiĝa, se poberi iz sobe in mi dovolji, da si zniŝam sol s telesa.«

Njegove modre oči so me hitro opazovale. »Ne varaj me, Eric. Nikar me ne varaj. Nikoli me še nisi.«

Zasmejal sem se. »Prijaŝel, tega tudi nisem nikdar poskušal. Samo povedal sem ti, kaj hočem, in storiš sem tako, da ti je bilo všeĝ. In zdaj ti ponavljam isto. Ti veš in jaz vem in Washington ve, da sem tisti. Kakšno zvono ima to s tem, ali odobravam ali ne odobravam, kar se dogaja v Aziji ali kje drugje? Hudiĝa, že pred tem sem ubiljal ljudi zaradi politike, ki mi ni bila všeĝ, in verjetno bom to še pobejal. To je paĝ v zvezi z našim delom, in to vsi vedo. Zato ti spet ponavljam, nikar ne izgublja časa zame, ker ne boš iz mene nikdar izveljal in ker me pravzaprav noĝs vzemljati. Me hoĝeš, Monk? Veš, da postaneš strahno tih in slabe volje, če ljudje ne počno tega, kar jim ukaŝem. Se spominjaš, Monk?«

Res, spominil se je. Kontro mi je uspejo, da sem ga zlonil, čeprav sem moral uporabiti preveĝ besed. Videl sem, kako so se mu oči zo- ŝile in misle napete, in pomislil sem, da moram naprej breniti le prekleto sandale z nog, brez ko bom videl, da prihaja nadame. Toda zdaj je bil ŝe starŝji. Nauĝil se je nekaj stvari o samoočlanjanju, češar taktiki ŝe ni vedel.

Samo obrnil se je, odkorakal iz sobe in vrata je za seboj zapril zelo nezno. Zdal sem ga priŝdel. Če je kaj bil kaj moŝnosti, da me bo pustil na miru, je bila zdaj izgubljena. Zaprijo mu je sapo. Če povem v prenesnem pomenu, kot karvoti, ki je z lasom uŝel misleveda. Pogledal sem na uro. Bilo je ŝe zrakodaj in do kosila nisem imel prav nič poĝeti. Toda kosilo me je spominilo na Isabel McLean, ki se je za-

»Nisi mi mnogo v pomoĝ, Matt.«

»Tudi to je res,« sem ji odgovoril. »Narodiva kosilo. Pošlano sem že laceru in me pogledala. »Te lahko nekaj vprašam?«

»Domnevam, da so tvoje besede resnične in da si nekaj takih vladoperativcev. Je bila tudi Winnie?«

»Zase si mi rekel, kaj si. Če si seveda govoril resnico. Kaj mi ta- di to klasificirano?«

»To si nekako krepkela iz mene, ker si opazila pišenko,« sem ji rekel. »Moral sem ti povedati nekaj opriljenilvega, da bi se izognil škodljivim govoricam. V takih primerih lahko govorimo resnico, nismo tako, da bi delali iz vsega še večjo skrivnost. Toda to ne pomeni, da ti lahko povem celotno operacijo samo zavoljo tega, da bi s tem zadovoljil tvojo žensko radovednost.«

»V resnici je nekaj več od ženske radovednosti.« Isobelin glas je bil ostr, »Če je bila tudi Winnie agentka, in če sta delala skupaj, in je bila ona ubita na delu, potem morebiti —«

»Morebiti kaj?«

»Morebiti nisi bil poroĝen z njo. Morebiti sta se samo pretvarjala. Morda je bilo vse to — kako ŝe praviš temu — zaradi kritiĝa? V tem primeru —«

Bila je panetna ženska. Nasmeñnil sem se ji. »V tem primeru bi bila vidra s Kamehauom najbolj zadovoljna, mar ne? Nobene poroke, nobene dedišĝine zame. Smola, in pravkar sem se začel počutiti tako strahno bogatega!«

Isobel se ni nasmeñjala. »Na žalost za naju ni vse tako preprosto. Če si bil z njo poroĝen ali ne, tu je še vedno njena poslednja volja. Da-

»Nisi mi mnogo v pomoĝ, Matt.«

»Tudi to je res,« sem ji odgovoril. »Narodiva kosilo. Pošlano sem že laceru in me pogledala. »Te lahko nekaj vprašam?«

»Domnevam, da so tvoje besede resnične in da si nekaj takih vladoperativcev. Je bila tudi Winnie?«

»Zase si mi rekel, kaj si. Če si seveda govoril resnico. Kaj mi ta- di to klasificirano?«

»To si nekako krepkela iz mene, ker si opazila pišenko,« sem ji rekel. »Moral sem ti povedati nekaj opriljenilvega, da bi se izognil škodljivim govoricam. V takih primerih lahko govorimo resnico, nismo tako, da bi delali iz vsega še večjo skrivnost. Toda to ne pomeni, da ti lahko povem celotno operacijo samo zavoljo tega, da bi s tem zadovoljil tvojo žensko radovednost.«

»V resnici je nekaj več od ženske radovednosti.« Isobelin glas je bil ostr, »Če je bila tudi Winnie agentka, in če sta delala skupaj, in je bila ona ubita na delu, potem morebiti —«

»Morebiti kaj?«

»Morebiti nisi bil poroĝen z njo. Morebiti sta se samo pretvarjala. Morda je bilo vse to — kako ŝe praviš temu — zaradi kritiĝa? V tem primeru —«

Bila je panetna ženska. Nasmeñnil sem se ji. »V tem primeru bi bila vidra s Kamehauom najbolj zadovoljna, mar ne? Nobene poroke, nobene dedišĝine zame. Smola, in pravkar sem se začel počutiti tako strahno bogatega!«

Isobel se ni nasmeñjala. »Na žalost za naju ni vse tako preprosto. Če si bil z njo poroĝen ali ne, tu je še vedno njena poslednja volja. Da-

„PITI ALI NE PITI?„

TO NI VPRAŠANJE ČE GRE ZA

PIVO

Union

Ijubezen gre (tudi) skozi želodec - zato kuhajte z VEGETO!

ZA VAS S PODRAVKASRCEM PRIPRAVLJA

PEB

Polietilenka
Bihac

 TVORNICA AMBALAZE
I KOMPLEKSNIH AMBALAZNIH MATERIJALA

KAKO SMO SE IZKAZALI NA BEOGRAJSKEM SEJMU „MODA V SVETU“?

TROFEJE ZA SLOVENCE

Rekli smo že: Beograd in Ljubljana sta na področju mode pravzaprav neizprosna konkurenta. Januarski ljubljanski sejem mode ignorira marsikdo z juga, na beograjskem sejmu »Moda v svetu« pa jim Slovenci vračamo milo za drago. Ne pridemo. No, v nekaterih »disciplinah« ponavadi le popustimo. In kadar poskusimo, pogosto tudi uspešno. Tudi letos je bilo tako.

Pravzaprav ni pravično, da ne poročamo o vseh Slovencih, ki so se predstavili na letošnjem, devetem sejmu »Moda v svetu«. Preveč jih je bilo, da bi se razgovorili o vsakem posebej, čeprav bi to zaslužili. Zato le nekaj besed o najvidnejših: o nagajencih.

NAJPREJ O »TOKU«

Prvo mesto si je naša domača tovarna prav gotovo zaslužila. V uradnem informacijskem biltenu stoji namreč črno na belem, da so si priborili na beograjskem sejmu mode v vseh devetih letih doslej največ nagrad: Tovarna kovčkov in usnjene izdelke »Toku« je pobrala v obeh »svojih« skupinah: usnjeni galanteriji in dopolnilnem asortimanu kar osem zlatih košut in dve diplomi.

Ključ uspeha? Predvsem dvoje: popolno poznavanje vsakoletnih modnih muh in malce zadržana eleganca, ki modo sicer priznava in upošteva, a se ji slepo nikdar ne podvrže.

Letošnja zlata kolekcija? Spet dve pohvali. Vedo, da je vodilna barva letošnje zime črna — in vedo, da je material, ki je spet v modni milosti, lak. Pravzaprav bi morale biti pohvale tri: vedo namreč še, da je najmočnejši poudarek nove mode predvsem na pasu. Pa so naredili črno lakasto torbico in k njej širok pas z enako zaporko, kakršna krasi tudi torbico. Zirja je vedela, kaj je modno in lepo — in je košuto spet prisodila »Toku«. Malce stereotipno, a kaj se hoče, ko so pa prav zares vsakič daleč najboljši?

Podobno je bilo tudi v skupini dopolnilnega asortimana. »Toku« je razstavil v svojem paviljonu eleganten komplet usnjene koša za dežnike, držala za časopise in pošto ter pepelnika. Torej spet dve zlati.

KONČNO »ALMIRA«

Najvišja nagrada v skupini trikotarje je pripadla tudi pot navsezadnje radovoljski »Almiri«. Tovarna, ki nas že dolga leta navdušuje z brezkompromisno, pogumno modo, je navsezadnje le uspešna tudi uradno. Po hodnikih se je sicer že lani sepevalo, da je bil radovoljski »stane« že tedaj najbolj elegantno moden, a prav zaradi poguma se mu je žirja pred letom dni odpovedala. Krivico so popravili letos.

Kaj so pokazali Gorenjci? Povejmo predvsem da je zlata košuta tudi izjemni uspeh nove »Almirine« modne kreatorke Vesne Gabrščik. Najvišje pri-

znanje na največjem jugoslovanskem modnem sejmu je požela že prvo leto svojega modnega kreiranja v »Almiri«. Toda bodimo obenem tudi pošten: polovica priznanja gre nedvomno njihovim nekdanjim kreatorki Saši Zrimčevi, ki je mladi začetnici že leta in leta utrjevala pot.

»Almira« je bila to pot lakasto rdeča in tu pa tam za dopolnilo črna. Koketirala je s hippy modo in je prav tako, kot »Toku«, natanko vedela, kaj je letos modi najbolj povšeč. Zato ni skoparila z našimi žepi, obrobami in z ostalo modno šaro.

Toda največja zanimivost je dejstvo, da je nagradila žirja pravzaprav najmanj pogumen model: eleganten komplet rjavobelo karirastega plašča, barete, šala, pulija in krila.

Uporabno, pravijo. Toda uporabnost je obenem tudi cenenost. Nagradjeni model pa, če drugega ne, vsaj cenen prav gotovo ne bo mogel biti. Zato se ključ zasluženi nagradi človek vpraša, ali je prav nagradjeni model tisto, kar nam je letos »Almira« najboljšega pokazala?

In še diploma za »Angoro« iz Ljubljane: prisluzila jo je z elegantnim večernim kompletom »Olea«. To je črn plašč in črna obleka. Nasloj je bila »Angora« vsa večerna, črna bela in svetlikajoča se. Vedela je, da so letos v modi spet umirjene, poudarjeno elegantne zrele ženske.

PERILO: SPET NAGRADA ZA »LISCO«

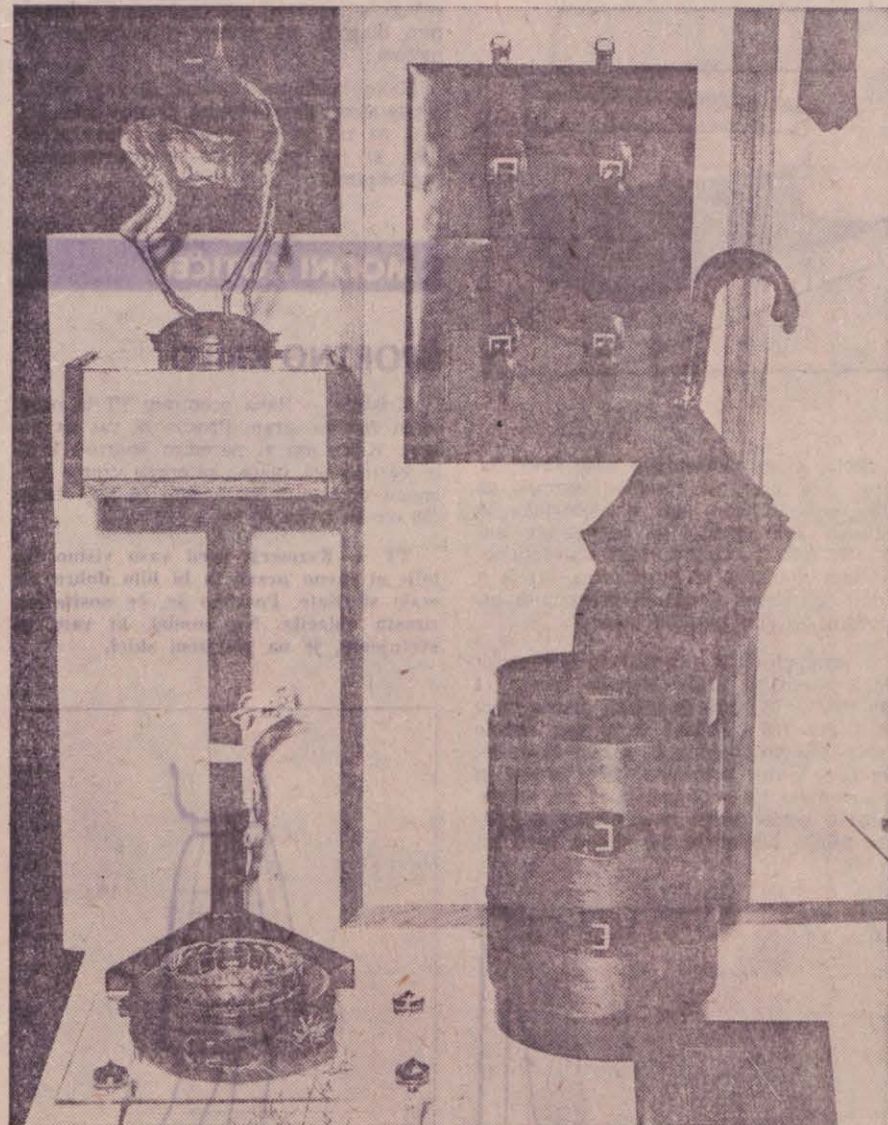
Z »Lisco« je najbrž tako, kot s tistimi, o katerih je bila beseda poprej: standardna kandidatka za nagrade v skupini »perilo« je že dolgo. Njeni nedrčki in stezniki, pa hlačke so že leta in leta najboljše, kar izdelujemo tovrstnega doma. Diploma za najnovejšo kolekcijo tako ni presenečenje.

Nekaj razstavljenih modelov dobro poznamo že z izložb in predalov naših trgovin, nekaj pa je vmes, kot se spodobi, tudi pravih novosti. Poleg nedrčkov omenimo posebej še kombinacijo steznikov in hlačk v »enem kosu«. Lepo in nadvse funkcionalno.

Se eno prednost naj omenimo. Namesto šarastih in pogosto povsem nemogočih barv, ki krasijo izložbene prostore številnih drugih trikotarjev, je »Lisca« spet dosledno elegantna: črna in bela.

TRIUMF MOŠKE OBUTVE: »PEKO«

Se eno zlato nam je posebej priraslo k roki: zlata košuta za najlepši moški čevlji, ki ga je dobila tržiška tovarna »Peko«.

OSMA KOŠUTA ZA »TOKU«: v skupini »dopolnilni asortiman« jo je prejel za komplet usnjene koša za dežnike, držala za časopise in pošto ter pepelnika.

Dolgo je že tega, ko smo bili Slovenci tudi na področju obutvene industrije, v prvi vrsti ženskih čevljev, absolutni jugoslovanski šampioni. Potem sta prišli »Derventa« in »Kostana«, pa še drugi, pogumnejši od nas — in slava slovenske obutve je polagoma zbledela. Po letih životarjenja v senci smo lani spet zablisteli, to pot v območju otroške in moške mode. Poželi smo zlato za najboljši moški in otroški čevlji. Oboje je odnesla domov mirenška tovarna »Cieiban-Jadran«.

IN ŠE PRIZNANJE ZA VSE DRUGE

Vendar so »Pekovci« že lani opozorili nase, letos pa so navsezadnje dočakali svoje zlato. Njihova rjava kolekcija je tudi v celoti zares najbolj modna, pogumna in uspešna. Zato jim košuto za (podobno, kot pri »Almiri«) pravzaprav enega najbolj stereotipnih modelov iz srca privoščimo.

To bi bilo vse o uradnih priznanjih devetega sejma »Moda v svetu« za slovenske razstavljalce. Neuradno pa se lahko ponasamo še z marsičkimi drugimi. Ne želimo oporekati odličnim žirijem. Toda še bolj kot druga leta se mi ob spisku nagrad vsiljuje misel, da so člani žirije, ko so odločali o odličjih, mislili predvsem: »Kaj bi najboljše pristajalo meni?« Vprašanje, ki je sicer zelo človeško in tudi razumljivo, pa obenem za odločitve na nivoju beograjskega sejma mode povsem nedopustno.

Odločitve so potem brezbarvno standardne. Tako je bilo pogosto tudi letos.

Edino, v čemer zares zaostajamo, je konfekcija za odrasle. Ne le, da nas na sejmu tako rekoč sploh bilo ni. Se hujše: pravzaprav je tako bolje. Razen ljubljanske Modne hiše in še nekaterih redkih izjem smo tudi že dolga leta neodpušljivo suhoparni, plašni in standardni. Skoda.

BERNARDA RAKOVEC

ZA STARŠE

OD KOD PRIHAJAJO ŠTORKLJE

Pri nas je izšlo precej knjig — predvsem prevodov —, ki govore o spolnosti, prav tako imamo dovolj knjig, ki nas poučujejo, kako vzgajati in negovati otroka. Toda, kadar se starši znajdejo nemočni pred otrokovo zvedavostjo, še vedno ne vedo prav, kako naj mu odgovarjajo in nasitijo njegovo radovednost glede vprašanj o spolnosti.

Vsi se dobro zavedamo, kako pomembna je spolna vzgoja. Toda koliko je staršev, ki jim je nerodno govoriti o tem! Za vse na svetu otroku ne bi odkritosrčno povedati, od kod je prišel. Rajši mu tvežijo pravljice o zeljnatih glavah, štokljah, bolnišnicah, kjer se kupujejo dojenčki itd. Sicer pa jim ne gre očitati; tudi sami so bili morda tako vzgojeni, v sramežljivosti, zadregi in čisto v odporu do vsega telesnega, zakoreninjenega v »izvirnem grehu«.

Nekateri starši pa bi radi odgovorili na njegova vprašanja, vendar ne najdejo primernih besed. Ne vedo, kaj je primerno zvedeti čisto majhnemu otroku, pa kaj spet večjemu. Njim želimo pomagati s prevodom drobne knjižice »Od kod prihajajo štoklje«.

To knjižico je izdala ameriška Zveza za zaščito otroka. Razdeljena je na poglavja, ki obravnavajo posamezna razvojna obdobja od rojstva do pubertete. Objavljali jih bomo prirejene in v nadaljevanjih.

VLOGA SPOLNOSTI V OTROKOVEM ČUSTVENEM ŽIVLJENJU

V bistvu pomeni spolnost biti »moški ali ženska«, obenem pa določa fizično strukturo, ki loči moškega od ženske. Pomeni pa tudi »spolno privlačnost«, privlačnost, ki družbi moškega in ženske, nanaša se na spolni odnos, na nosečnost, porod, na vse procese, ki jih porajajo človeška čustva.

Morda bo ta definicija spolnosti marsikoga zadovoljila, ne pove nam pa vsega. Spolnost je jedro našega življenja, uravnava tisto ravnotežje, ki je potrebno za človekovo življenje in za razvoj vrste. Vendar kakršnakoli definicija označuje njeno materialno plat, ne more pa nam posredovati človeške plati. Kajti spolnost pomeni tudi toplino, strast, nežnost. Vsa ta čustva so potrebna za spolni odnos. Spolnost je del ljubezni, je iskanje smisla in vrednosti v nekom drugem, ki postane središče naše naklonjenosti, naše ljubezni, je iskanje sreče v radodarnosti, iskanje bistva človeškega življenja.

Za mnoge pa je spolnost še danes vir skrbi in zadreg, pereč problem, ki ga ljudje nočejo razumeti in ga le s težavo posredujejo drugim.

Zakaj vse to? Odgovorov je več. Lahko pa jih bomo poiskali okoli sebe, v svojih togih nazorih so naši dedje in še prej njihovi dedje prikazovali spolnost kot zablodo in greh mesa. Taki pogledi na svet so le počasi izginjali, časi se spreminjajo, nekateri predsodki izgubljajo ostrino, vendar imajo še toliko moči, da se počutimo krive, kadar spregovorimo o spolnosti.

V naših pogledih na spolnost je veliko zmede in negotovosti, pač odvisno od različnih okoliščin. Vseč so nam filmi, knjige, ki obravnavajo spolnost, toda gorje bližnjemu, ki se vede na isti način v resničnosti. Razpravljamo o zakonu, ki naj bi trajal vse življenje, število ločitev pa nenehoma narašča. Imamo se za moderne, vendar onemimo, ko bi morali mlademu človeku govoriti o spolnosti. Preveč je staršev, ki ponavljajo napake svojih staršev.

Spolna vzgoja se začne že v ranem otroštvu, če je staršem za prav ali ne, postati mora del otrokovega razvoja. Ne moremo je obravnavati kot ločen problem, ampak je od vsega začetka del vzgoje. Čustveni razvoj je odvisen od grmade čustev, prav tako kot je fizični razvoj odvisen od gibanja. Prva

PRVI KOČLJIV POGOVOR: »Mamica, od kod sem prišel?«

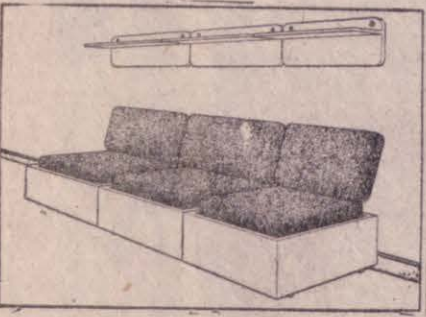
čustva, prve vzgibe občuti otrok doma, tu se med sabo pomešajo vsi elementi vsakdanjega življenja. Nihče ne more ločiti trenutka sreče, ponosa, bolečine ali presenečenja od trenutka seksualne radovednosti. Biti oče, biti mati ni toliko odvisno od tega, koliko sta oče in mati pripomogli k spolni vzgoji svojih otrok, ampak kako. Pričujoči napotki naj bodo le vodilo: starši jih bodo izkoristili po svoje, prilagodili jih bodo otrokom, kakor se jim zdi lepo in prav.

Prihodnjič: PRVA VPRAŠANJA

PRAKTIČNI NASVETI

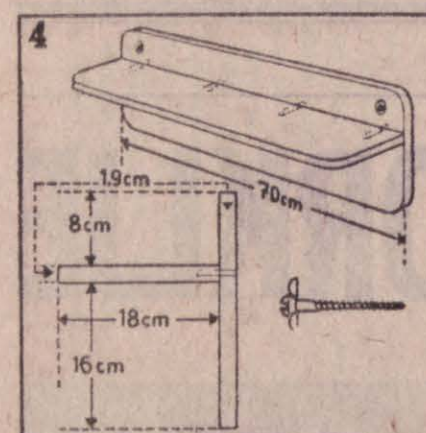
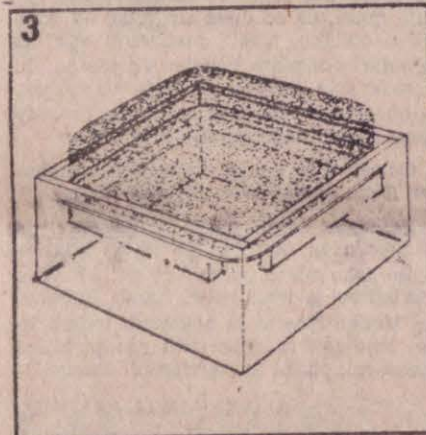
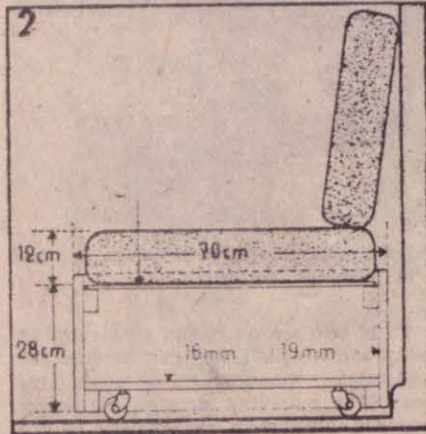
NAREDI SI SAM

VSE IZ ENE ŠKATLE

Stola, ki ga prikazujejo naše skice, ni samo sila preprosto izdelati, ampak ga lahko uporabljamo tudi v najrazličnejše namene: kot omario za perilo, kot mizo, kot zofo... Osnova tega univerzalne kosa pohištva je pravokotna škatla s trdnim pritrdjenim dnom in premičnim pokrovom. Za stol potrebujemo:

3 stranici (66,2 x 28 cm) in 2 stranici (70 x 28 cm) iz 19 mm debele iverke, 1 dno (66,2 x 66,2 cm) iz 16 mm debele iverke, 1 dno (66 x 66 cm) iz 8 mm debele iverke, 460 cm dolge in 4 66,2 cm dolge levice (2 x 4 cm), 1 blazino (66 x 66 cm) in 1 naslonjalo (66 x 40 cm) iz 12 cm debele penaste gume, blago za prevleke, 4 kolesca, žebelj, hladno lepilo, vijake, lesni kit in lak.

Najprej izdelamo obod škatle tako, da med daljši deski prilepimo in s 40 do 50 mm dolgimi žebelji pribijemo kraji stranici. Nato na obod pritrdimo levice, kot prikazuje skica 2 (daljše spodaj, krajše zgoraj, tako da koti ostanejo prosti). Dno na okvir iz letev trdnostno pribijemo, pokrov, ki mu zaokrožimo ogale, pa na levice samo položimo. Na dno pritrdimo kolesca in nato je treba škatlo le še zakriti, zgladiti s steklenim papirjem in prelakirati.

Blazino iz penaste gume, ki naj jo odrežemo v trgovini, preoblečemo s primer-nim blagom, na primer z rebastim žametom.

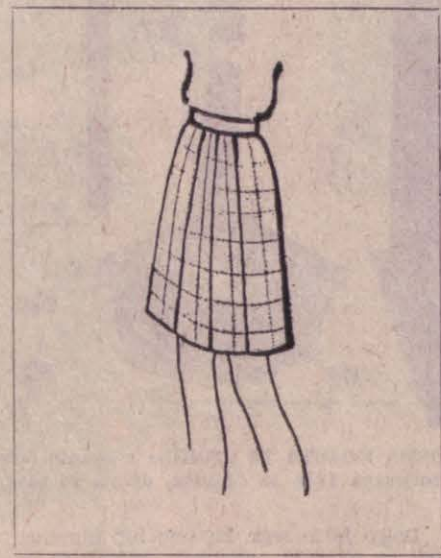
Kako izdelamo poličko, je razvidno s četrte skice. Prepletkamo jo prav tako kot stol, na zid pa jo privijemo z lesnimi vijaki, ki jih podložimo s pokrovanimi podložkami.

MODNI KOTIČEK

ŠPORTNO KRILO

Kristina — Rada prebiram TT in predvsem žensko stran. Prosim bi vas za nasvet. Kako naj si naredim športno krilo iz karirastega blaga, katerega vzorec prilagam v pismu? Stara sem 16 let, visoka 158 cm in teža 60 kg.

TT — Razmerje med vašo višino ter tezo ni ravno pravo in bi bilo dobro, da malo shujšate. Posebno še, če nosite karirasta oblačila. No, model, ki vam ga svetujemo, je na priloženi skici.

IZ KOSTIMA OBLEKA

P. T. — Celje: Sem zvesta bralka vaše časopisa. Redno prebiram tudi modni kotiček, saj vem, da mnogokateri bralki dobro svetujete. Tudi sama se na vas obračam s prošnjo za nasvet.

Imam karirast volnen kostim, dobro ohranjen, a ne več moderen. Rada bi ga preuredila v obleko. Kakšen model mi priporočate?

TT — Model obleke, ki si jo lahko naredite iz nekdanjega kostima, si pogledajte na skici. Upamo, da vam bo všeč.

DOMAČA KUHINJA

KORENJE LEPSA POLT

Korenju nekateri pripisujejo čudežno moč. Če ga uživamo pogosto in zelo veliko, učinkuje kot prava kura, ki jo mi-mogrede privoščimo svoji koži.

Korenje pripravljamo vedno z dodatkom maslobo, ker le tako izkoristimo karotin, ki ga je korenje izredno bogato. Kuhano korenje zabelimo z oljem, korenje-mu soku pa prilijemo kanček smetane ali kozarec polnomastnega mleka.

KORENJEVE SOLATE:

● 25 dkg korenja, 2 kislj. jabolki, 2 kolobarja ananasa, 1/8 l kisle smetane, malo soli in po okusu sladkorja.

● 25 dkg korenja, pi gomolj zelene, 10 dkg zelja, pol čebule, žlička kumine, poper, sol, olje, kis.

● 30 dkg korenja, 3 žličke kumari-ce, velika rdeča paprika, 2 hruški, 4 žlice majoneze, limonin sok, žlička medu, nekaj zdrobljenih gorčičnih zrn, sol po potrebi.

Vse solate so surove in jih pripravimo uro ali dve pred serviranjem, da se navzamejo dišav. Ponudimo jih kot prilogo k mesu, lahko jih serviramo za večerjo s prepečenecem in surovim maslom, pristojajo tudi k toplim obloženim kruhom. V manjši količini, okrašene s delikatesami, so odlična predjed.

KORENJEVA ENOLONČNICA:

50 dkg korenja, 2 veliki čebuli, 50 dkg ohrovt, 35 dkg prekajenega mesa, muskatov orešček, poper, sladkor, sol, juha, 1/8 l kisle smetane, peteršilj.

Korenje operemo, olupimo in narežemo na kolobarje. Enako čebulo. Ohrovt operemo, odstranimo liste in jih narežemo na rezance.

Čebulne kolobarje na olju popražimo, jih denemo v lonec ekonom, nanje nalozimo na kocke ali rezine narezano meso, pokrijemo z ohrovtem in začnimo z disavami. Solimo iz previdnosti zaradi svinine kasneje, da jed ne bo preslana. Zlijemo z juho in kuhamo 30 minut. Kuhano enolončnico izboljšamo z dodatkom kisle smetane in sesekljane peteršilja. Smetani primešamo še sol. Zraven ponudimo ržen kruh.

VLOŽENO KORENJE:

Korenje lahko kupujemo vso zimo, tako lepota, kot se nam ponuja sedaj, pa v zimskih mesecih gotovo ne moremo dobiti. Zato ga vložimo nekaj kozarčkov, da bomo pozimi lahko krasili z njim narezke, ga polagali na drobne kruške in oranžne pobarvali žaltostne jedi v sivih dneh. Najmanjši kozarčki so nalašč za to primerni.

● 1/4 l vode, 1/8 l močnega kisa, sladkor po okusu, kosček cimeto-ve skorjice, sol, 50 dkg korenja.

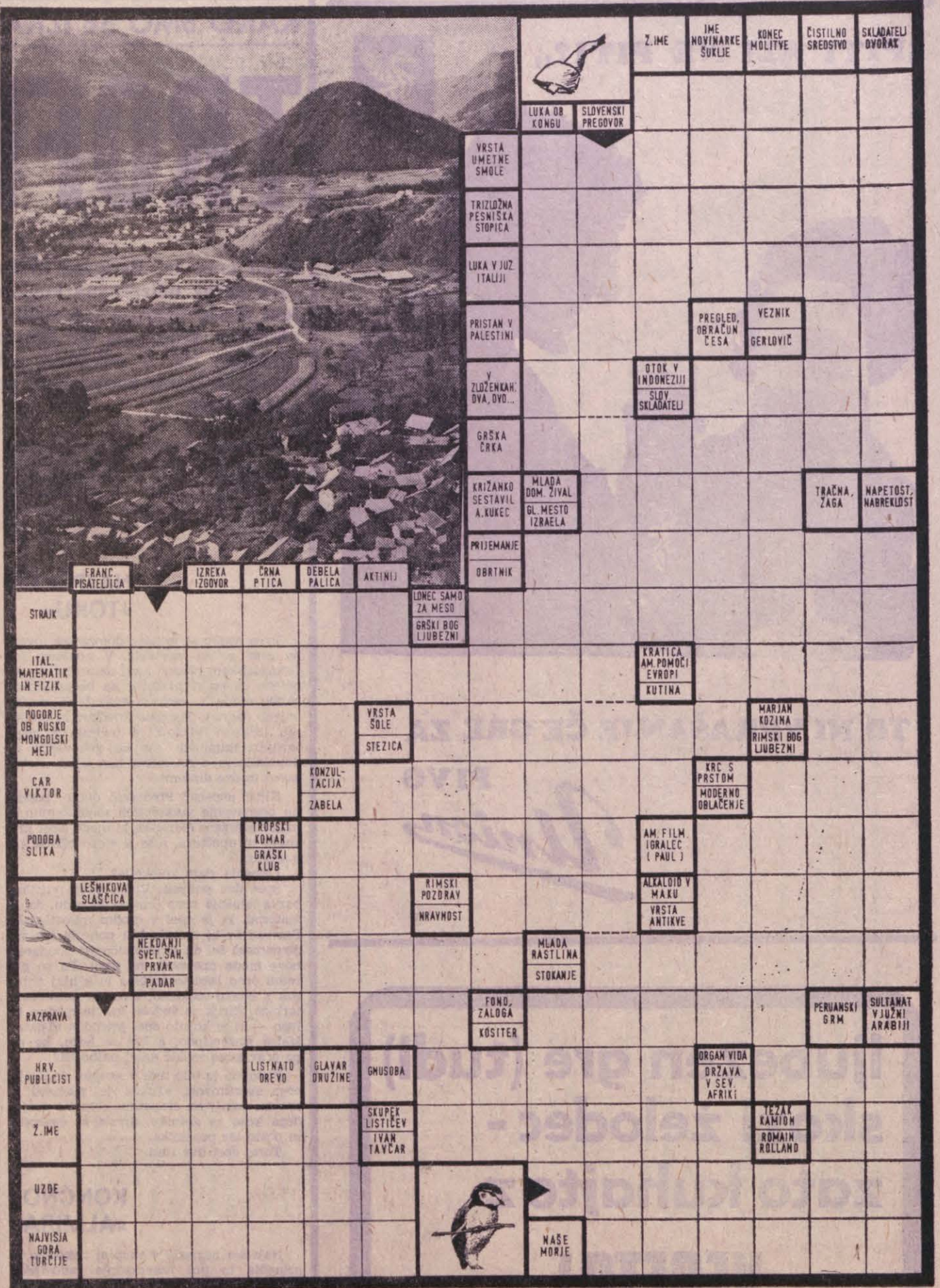
Vodo s kisom in disavami kuhamo, da se malo povre. Nato vložimo na tanjše sibe narezano korenje in ga kuhamo približno pol ure na slabem ognju. Vročega denemo v dobro pomite kozarčke, takoj zavezemo z dvojnim celofanom in počasi ohladimo.

● 1 kg korenja, 1/4 l kisa za vlaganje, 1/2 l vode, sol, kumna, gorčično seme, koper, kumna, rdeča paprika, 15 dkg sladkornja.

Izberemo dolge ožje korenje, jih olupimo (ne sirgamo, ker potemni), narežemo na debelejša kolobarje in v slani vodi skuhamo. Na cedilu ocedimo in še vroče nadevamo v kozarce.

Kis z vodo in disavami, papriko in sladkorjem prevremo in zlijemo na pripravljeno korenje. Z ročajem žlice korenje ob straneh privzdignemo, da oblije kis tudi spodnje plasti korenja. Še vroče kozarce zavezemo in naslednji dan shranimo v hladno in suho shrambo.

A. K.

RESITEV KRIZANKE IZ PREJSNJE STEVILKE

Vodoravno: Rostand, artikel, Klavara, Libanon, Anit, el, Man, libela, kozarec, ovacije, spak, medicina, lisa, posojilo, Ortler, SKOJ, BV, kamikaze, masker, Anam, Daneu, avla, atek, sholon, hidrat, Sorge, top, atest, il, Prus, motor, nav, ion, anemija, ave, Skelton, kavalet, kalnost, arak, Co. — IZREK: Orli ne lovijo muh.

MODA

NOV KOŽUH

Pravijo, da je najlepše veselje, preden se do česa dokopljete. Toda svojega kožuha se hočete naposled še dolgo po nakupu veseliti. Zato morate o krznu vedeti to in ono, da si boste lahko prihranili razočaranje.

Najprej morate vedeti, ali bi radi športni, elegantni ali modni kožuh. Slednjega ne boste nosili celo večnost — zato mora biti poceni.

Poleg perzjanca, ki je zelo trpežen, imajo najdaljšo življenjsko dobo krzna živali, ki živijo na suhem in v vodi: vidra, tjulenj, bobber, bizam, nerc.

Zlasti važno je, da si pri nakupu znate izbrati primerno krzno za vas. Majhna, debela ženska naj si ne izbere lisčjega, dolgodlakega krzna in šivnega vodoravno, čeprav je letos modern. Sploh so razigrani modni kožuhi primerni bolj za mlade žene.

Kupujte vsekakor pri dnevni svetlobi in v roku krepko potegnite po dlakah. Če pri tem dlake obvisijo na vaši dlani, krzno ni dobro. Vsak dober krznar pusti podlogo na enem mestu nepristi.

Tako se lahko prepričate, ali je koža mehka in voljna, ne pa trda in lomljiva. Težka svilen podloga naj ne vpliva na vašo odločitev — težka svila težko prepušča zrak. Boljša je torej lahka svila.

Kako dolgo se boste veselili kožuha, pa ni odvisno samo od samega krzna in obdelave, marveč od tega, kako ga boste negovali. Nosite ga čim pogosteje, ker potrebuje mnogo svežega zraka. Dež in snega mu ne škodita, če ga potem stresete in posušite — vendar nikar blizu peči! Kožuha škoduje potovanje v kovčku ali apoletno spanje v tesni škatli. Če ga nočete dati v poletno shrambo krznarju, ga pustite viseti v plastični vreči zoper molje. V vreči mora imeti dovolj prostora in nekajkrat ga morate temeljito prezračiti.

bio mat 3 PREDNOSTI ZA VAŠE PERILO

Erotična literatura

Poročen sem že petnajst let. V tem obdobju si zakonec lahko nabere precej fizičnih in psihičnih spolnih izkušenj in spoznanj. Ne rečem pa: dovolj! Ugotovil sem namreč, da je moč spolne odnose tudi kultivirati, zavestno negovati. K temu lahko pomagamo, poleg običajne, ponavadi suhoparne znanstvene razlage ali napotil, tudi do-

ra erotična literatura oziroma beletristika.

Na žalost sem se lahko v naših knjigarnah kaj slabo posvetoval. Prodajalci sami po večini v tem pogledu nimajo razčlenjenih pojmov. Poleg tega živimo pri nas še vedno v dobi in v družbi, prenatrpani s spolnimi tabuji. Tako se je primerilo, da je ob vprašanju, ki sem ga zastavil tudi vam, mlajša prodajalka v trgovini (druge na delu ni bilo), celo zardela.

Da ne bi po nepotrebnem izgubljal časa in denarja, prosim za nasvet v vaši rubriki.

BRALEC

Vaše vprašanje mi ni povsem jasno. Kaj pravzaprav sploh želite brati? Napotila za kultiviranje spolnih odnosov so najbolje razložena v tako imenovanih »suhoparnih znanstvenih razlagah«. Ste že vzeli v roke, na primer, P. J.

Gallata, »Spolne variante« ali Eliotovo »Ljubezen kot umetnost in znanost? Meni se obe knjigi še zdela ne zdita suhoparni.

Če pa želite brati res le erotično beletristiko, vam lahko svetujem samo že večkrat prebrani seznam: Balzacove »Okrogle povesti«, Boccacciovo »Decameron« in kitajske »Lepe gospe z bogatega dvorca«.

Prvi dve ljubezni

Star sem sedemnajst let, telesno in duševno dovolj razvit. Končal sem osemletko. Že drugo leto sem zaposlen v enem naših podjetij in še kar dobro zaslužim.

Doslej sem hodil z dvema dekletoma. Obakrat se je takšno nesrečno končalo, da sem polagoma začel dvomiti vase. Kaj — in kje — je narobe?

Prvo sem spoznal na izletu. Priložnost je nanesla, da sva izmenjala nekaj besed in se spoprijateljila. Naslednjega dne sem jo videl v dolgi vrsti pred kinematografsko blagajno. Ker sem nameraval v kino tudi sam, sem pristopil in jo vprašal, če jo lahko na predstavo povabim. Privolila je.

Med filmom sem jo prijel za roko. Pustila je. Vedel sem, da sem ji že od prejšnjega dneva všeč. Po kinu sem jo spremljal domov in se za naslednji dan dogovoril za zmenek.

Prišla je. Toda že pri drugem zmenku je začela po ovinčkih govoriti o spolnem občevanju — in mi ga je tudi predlagala. To me je nepopisno presenetilo. Z dekletom, ki sem ga imel resnično rad, kaj takega nisem mogel dojeti, vsaj ne, dokler bi se ne poročila. Razložil sem ji vse to, in deloma mi je prišla.

Toda na naslednji zmenek je ni več bilo. Ko sem ji pisal in prosil za pojasnilo, mi je odgovorila, da se noče več meniti z menoj.

Tako se je končala prva moja ljubezen.

Kaj naj storim?

BRANKO

Z drugim dekletom sem hodil pol leta. Na zmenke je prihajala redno in točno. Hodila sva na sprehode in izlete. Nudil sem ji vse. Nikdar nisem vprico nje preklinjal, nisem ji lagal in rad sem jo imel. Toda kljub temu sem polagoma spoznal, da ji iz dneva v dan pomenim manj. Na zmenke je začela prihajati le poredkoma, postala je vse bolj hladna in vase zaprta. Končno sem izvedel, da ima drugega fanta.

Videl sem ga tudi sam v ozidu, ko se mu je vdala. Mislil sem, da mi bo od žalosti razneslo srce. Postal sem vase zaprt, nič me ne veselilo več.

In vse bolj se sprašujem: Kaj je na meni takšnega, kar

dekleta odvrača? Prijatelji mi dopovedujejo, da sem čeden, sam vem, da nisem baraba. Kljub temu, vidite, mi gre vse po ozlu.

Kaj naj storim?

Izbirajte dekle tudi z razumom, ne le s srcem, čeprav vem, da je to težko v vaših letih. Pri prvih dveh ste pogoreli prav zato, ker nista bili ukrojeni po vaših merilih.

Ljudje smo različni. Ne smete ne obupavati in ne obsojati, če se pokaže, da je nekdo v bistvenih potezah od vas povsem drugačen. Lahko ste le veseli, da se je to pokazalo v času, ki ohranja le tepe spomine, grenke pa pozablja. Kasneje bi bilo lahko mnogo bolj usodno.

Vsaka šola nekaj stane, pravijo. Tudi vaši dve izkušnji sta bili dragocena šola. Upam, da ste jo navsezadnje izdelali, in da nov popravo izpit ne bo več potreben.

x x x

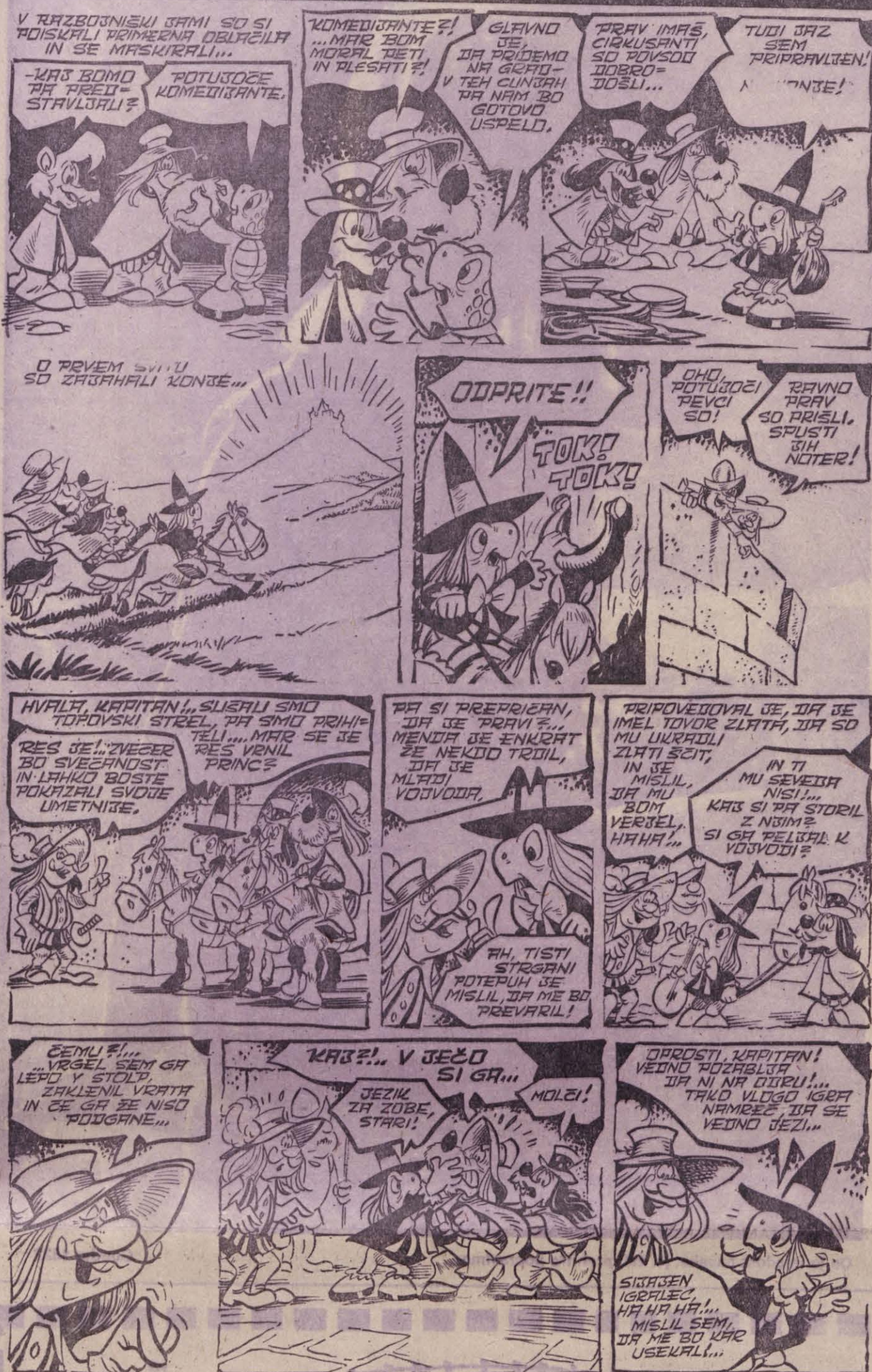
Zal mi je, a kaže, da moram ponoviti še enkrat:

V svoji rubriki ne odgovarjam na nasvete, ki zadevajo izključno vprašanja iz zdravstva, socialnega varstva in kozmetike. Nekajkrat sem sem tudi že napisala, da so pisma, ki jih objavljam, povsem anonimna, in da zato ne smem in ne želim biti »zajnina« ali »spoznavna« posredovalka. Za naslove, ki se skrivajo pod šiframi, nima smisla spraševati.

Prav tako naj velja tudi pravilo: anonimni osebni odgovori le za izjemne primere! Vsa druga pisma bom objavila. Če bodo pisarji zahtevali, naj jim odgovorim le po pošti, a pri tem ne bo šlo za, kot rečeno, izjemen primer, bo moralo pismo, zal, končati v košu.

HELENA

TRIJE MUŠKETIRJI

PUSTOLOVŠČINE CISCA KIDA

HOTELA SEM POZDRAVITI, KO SEM ZAGLEDALA REVILJO.

PODPIS POD SLIKO.

CLIVE JE PONAREDIL SLIKE ZA IZSILJEVANJE.

TODA PREPOZNO, NEKDO ME JE ZGRABIL ZA RAMO.

V TAKSIJU SEM SE SPOMNILA, DA GA MORAM VPRASATI...

NASLEDNJEŠE DNE SEM OBČUDOVALA NOVE OBLEKE V ODELKU. TA JE ŽELO PRIMERNA ZA PREOBLAČENJE NA PLAŽI.

KO SEM OMENILA CLIVA, SEM JO DOBILA K TELEFONU.

CLIVE NI AMATER, SIGER NE BI VSEGA TAKO TEMELJITO PRIPRAVLJAL.

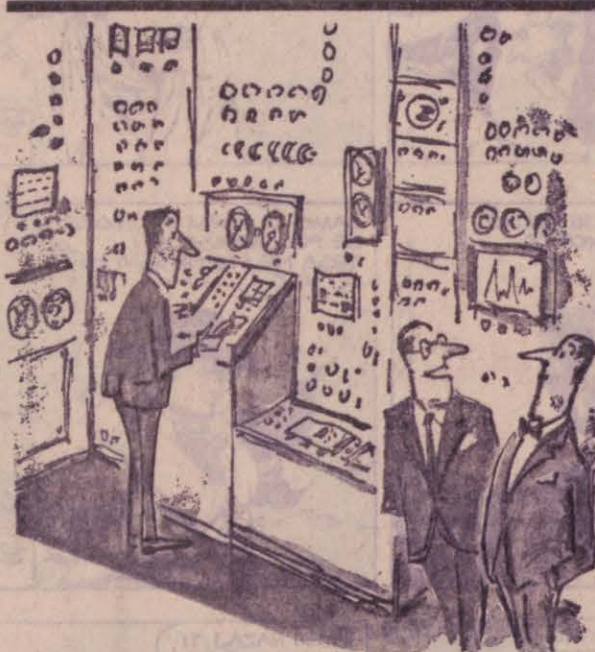

»Ti, Fifi, ti barabca, kaj si pa storil z gospodom Petrom?«

»Saj vem, da imava pred seboj še vse življenje, toda ali ne bi kljub temu nekoliko pohitela?«

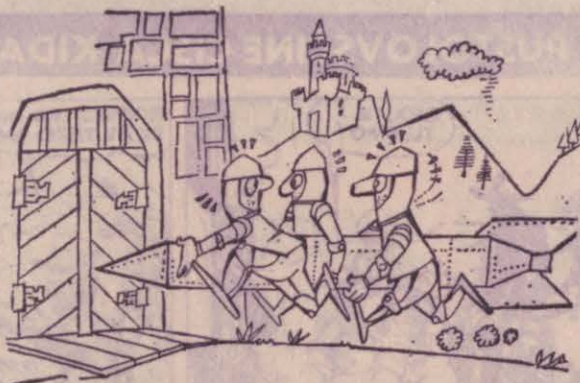
»Ženo mu je izbral elektronski računalnik. Sedaj pa bi od računalnika rad še zvedel, kako naj se je reši.«

»Starši nekaj sumijo, Tine, se ne moreš briti pogostejše?«

»Seveda sem Casanova, Maks Casanova, mesar, zakaj ne verjamete?«

»Vesta, ta sodobna orožja kar ne morem razumeti.«

»Jaz da bi bil pijan! Kaj bi šele rekla, ko bi videla mojo tajnico?«

»Petrček, ne moti inštalaterja pri delu.«

»Veste, srce mi kar ne da, da bi jim pogledal v oči, ko streljam.«

»No, pa dajva, kakše težave imate?«

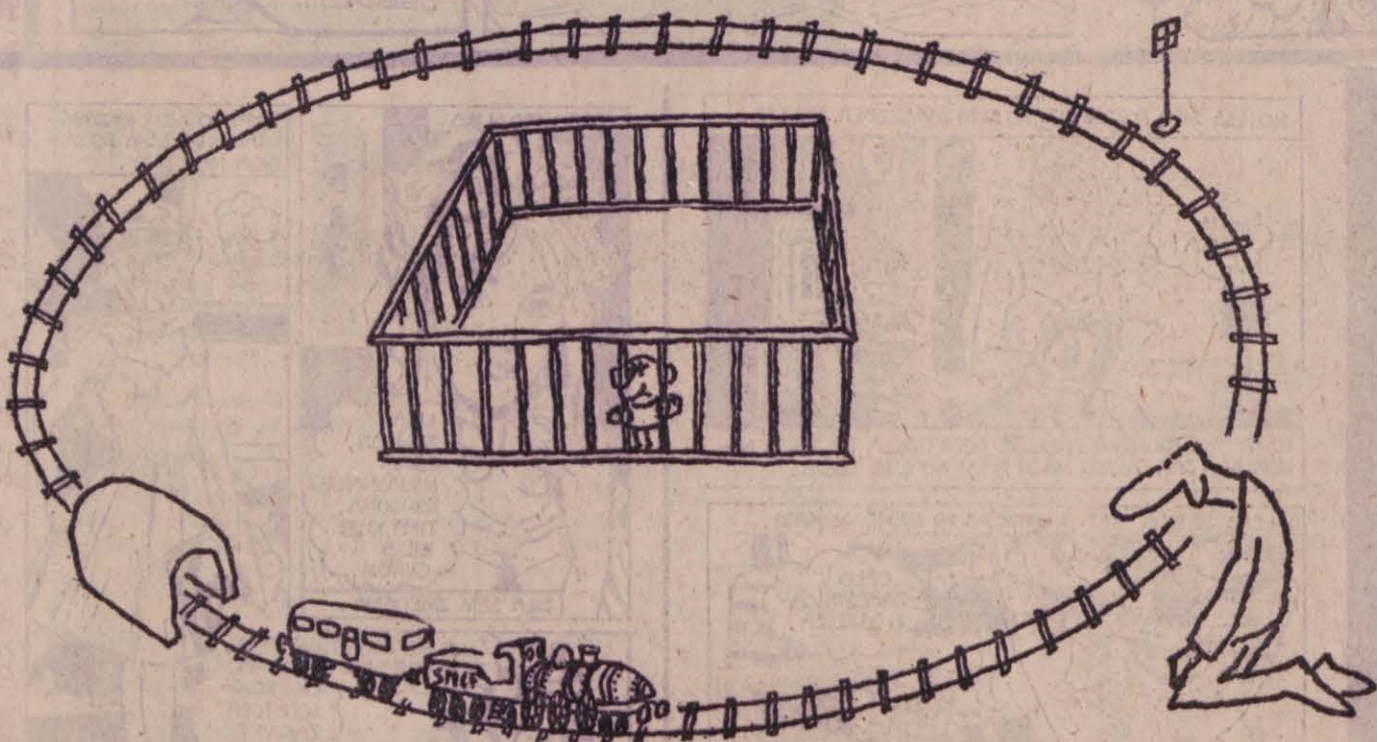

»Bova videla, če boš potlej še grizel.«

Ce je mladost napaka, jo, žal, prehitro popravimo.

Goethe 1822

»Boš prišla ven, mrha!«

»Bi rada vedela, zakaj si s svojo točko tako uspela pri občinstvu?«

Gost si v restavraciji naroči raka. Ko mu ga prinesejo na mizo, opazi, da mu manjkajo klesče. »Izgubil jih je v boju z vrstnikom,« mu pojasni natakar. »Izvrstno,« pravi gost. »Potem pa mi raje prinesite zmagovalca.«